

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2008
V. volební období

659

Vládní návrh

na vydání

zákona

o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2008,

kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o sociálních službách

Čl. I

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 213/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 124/2008 Sb., zákona č. 129/2008 Sb. a zákona č. 274/2008 Sb., se mění takto:

1. V § 3 písm. h) se za slova „obsahem je“ vkládají slova „popis způsobu zpracování plánu,“ a za slova „zdrojů a potřeb“ se vkládají slova „osob, kterým jsou sociální služby určeny“.
2. Poznámka pod čarou č. 6 zní:
„⁶⁾ Nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 o aplikaci soustav sociálního zabezpečení na osoby zaměstnané, samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství.“
3. V § 7 se na konci textu odstavce 2 doplňují slova „ , pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo jiná fyzická osoba uvedená v § 83 nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb podle § 85 odst. 1, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu^{7a)}; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu^{7b)} poskytována zdravotní péče formou ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu“.

Poznámky pod čarou č. 7a a 7b znějí:

„^{7a)} § 22a zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 340/2006 Sb.

^{7b)} § 23 zákona č. 48/1997 Sb.

§ 36 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu.“

4. V § 8 písm. a) se číslo „5“ nahrazuje číslem „4“.

5. V § 10 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavec 2, který zní:
„(2) Osoba do 18 let věku se považuje za neschopnou zvládat úkony uvedené v § 9 odst. 1 písm. a), q) a r), jestliže z důvodu zdravotního postižení potřebuje při těchto úkonech mimořádnou pomoc, a to i v případech, kdy se u těchto úkonů nepřihlíží k pomoci a dohledu z důvodu věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. Mimořádnou pomocí se rozumí pomoc, která rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje pomoc poskytovanou osobě téhož věku.“.

6. V § 11 odst. 1 písm. d) a odst. 2 písm. d) se částka „11 000 Kč“ nahrazuje částkou „12 000 Kč“.

7. V § 11 odst. 2 písm. a) se částka „2000 Kč“ nahrazuje částkou „800 Kč“.

8. V § 14 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Změní-li se skutečnosti rozhodné pro nárok na příspěvek tak, že příspěvek nenáleží, příspěvek se odejme od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byl příspěvek vyplacen.“.

9. V § 14a odstavec 1 včetně poznámky pod čarou č. 7c zní:

„(1) Příspěvek se nevyplácí, jestliže je oprávněné osobě po celý kalendářní měsíc poskytována zdravotní péče formou ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu, nejde-li o poskytování sociálních služeb podle § 52; to neplatí v případě, kdy je s oprávněnou osobou do ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu přijata podle zvláštního právního předpisu^{7c)} jako průvodce fyzická osoba, která byla uvedena v žádosti o příspěvek, popřípadě ohlášena podle § 21 odst. 1 písm. d) nebo § 21 odst. 2 písm. c) jako osoba poskytující pomoc. Podmínka celého kalendářního měsíce není splněna, pokud k přijetí do zdravotnického zařízení uvedeného ve větě první došlo první den v kalendářním měsíci nebo k propuštění z tohoto zařízení došlo poslední den v kalendářním měsíci. Výplata příspěvku se zastaví od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, ve kterém byla oprávněná osoba do zdravotnického zařízení přijata, není-li podle § 21a odst. 1 ohlášeno propuštění z tohoto zařízení. Výplata příspěvku se obnoví od prvního dne kalendářního měsíce, ve kterém pobyt oprávněné osoby ve zdravotnickém zařízení netrval po celý kalendářní měsíc.

^{7c)} § 25 zákona č. 48/1997 Sb.“.

10. V § 16 odstavce 1 a 2 znějí:

„(1) Zemřel-li žadatel o příspěvek před pravomocným rozhodnutím o příspěvku, vstupuje do dalšího řízení a nabývá nárok na částky splatné do dne jeho smrti osoba blízká, jiná fyzická osoba uvedená v § 83, zařízení sociálních služeb poskytující pobytové sociální služby podle § 48, 49 nebo 50, zdravotnické zařízení poskytující sociální služby podle § 52 nebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu, pokud některá z těchto fyzických nebo právnických osob byla uvedena v žádosti o příspěvek, popřípadě v průběhu řízení ohlášena podle § 21 odst. 1 písm. d), jako osoba, která poskytuje žadateli o příspěvek pomoc. Účastníky řízení se stávají všechny fyzické nebo právnické osoby uvedené ve větě první, které se od zahájení řízení podílely na pomoci žadateli o příspěvek

do dne jeho smrti. Tyto osoby nabývají nárok na částky příspěvku splatné do dne smrti žadatele o příspěvek za kalendářní měsíc, ve kterém poskytovaly pomoc. Pokud se v kalendářním měsíci podílelo na pomoci žadateli o příspěvek více těchto osob, nabývají nárok na částku příspěvku rovným dílem, pokud nepředloží příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností dohodu o jiném rozdělení částky příspěvku. Nárok na výplatu příspěvku nenáleží za kalendářní měsíc, ve kterém žadatel o příspěvek zemřel, pokud mu od prvního dne tohoto kalendářního měsíce do dne smrti byla poskytována zdravotní péče formou ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu.

(2) Jestliže byl příspěvek přiznán před smrtí oprávněné osoby, vyplatí se splatné částky příspěvku, které nebyly vyplaceny do dne smrti oprávněné osoby, fyzické nebo právnické osobě uvedené v odstavci 1 větě první, pokud v kalendářním měsíci, za který nebyl příspěvek vyplacen, poskytovala oprávněné osobě pomoc a byla uvedena v žádosti o příspěvek, popřípadě ohlášena podle § 21 odst. 1 písm. d) nebo § 21 odst. 2 písm. c). Pokud se v kalendářním měsíci, za který nebyl příspěvek vyplacen, podílelo na pomoci oprávněné osobě více fyzických nebo právnických osob, nabývají tyto osoby nárok na příspěvek rovným dílem, pokud nepředloží příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností dohodu o jiném rozdělení částky příspěvku. Nárok na výplatu příspěvku nenáleží za kalendářní měsíc, ve kterém oprávněná osoba zemřela, pokud jí od prvního dne tohoto kalendářního měsíce do dne smrti byla poskytována zdravotní péče formou ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu.“.

11. V § 16 se odstavec 3 zrušuje.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 3.

12. V § 21 se na konci odstavce 1 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno d), které zní:

„d) písemně ohlásit příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností v průběhu řízení o příspěvku změny ve skutečnostech, které byly uvedeny v žádosti o příspěvek, a změny rozhodné pro průběh řízení, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne, kdy taková změna nastala; tato povinnost musí být splněna i v době přerušování řízení.“.

13. V § 21 odst. 2 písmeno c) zní:

„c) písemně ohlásit příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností změny týkající se zajištění pomoci, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne, kdy tato změna nastala; tuto povinnost plní příjemce příspěvku na tiskopisu předepsaném ministerstvem, jehož součástí je písemný souhlas osoby blízké anebo jiné fyzické osoby nebo právnické osoby s poskytováním pomoci oprávněné osobě,“.

14. V § 21 odst. 2 se na konci textu písmene d) doplňují slova „osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou uvedenou v § 83 nebo poskytovatelem sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb podle § 85 odst. 1, anebo speciálním lůžkovým zdravotnickým zařízením hospicového typu“.

15. V § 21 odst. 3 se slova „odstavci 1 a odstavci 2 písm. a), b) a d)“ nahrazují slovy „odstavci 1 a 2“.

16. V § 21 odst. 4 větě první se slova „odstavci 2 písm. c)“ nahrazují slovy „odstavci 2 písm. a) až c)“.

17. V § 21a se slova „zdravotnického zařízení, do školského zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, vzetí do vazby nebo nástup k výkonu trestu odnětí svobody nebo k výkonu ochranného opatření zabezpečovací detence“ nahrazují slovy „v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu a propuštění z tohoto zařízení“.

18. V § 21a se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňuje se odstavcem 2, který zní:

„(2) Osoba blízká, jiná fyzická osoba uvedená v § 83, poskytovatel sociálních služeb, který poskytuje pobytové sociální služby podle § 48 až 51, zdravotnické zařízení, které poskytuje sociální služby podle § 52, a speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu, pokud poskytovaly oprávněné osobě pomoc, jsou povinny ohlásit úmrtí oprávněné osoby příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností ve lhůtě do 8 dnů ode dne úmrtí oprávněné osoby.“.

19. V § 23 se na konci odstavce 4 doplňuje věta „Návrh na změnu výše přiznaného příspěvku podává příjemce příspěvku na tiskopisu předepsaném ministerstvem.“.

20. V § 24 písm. a) se slova „pěči, pokud je tato skutečnost známa při podání žádosti“ nahrazují slovy „pomoc, způsob pomoci a písemný souhlas osoby blízké anebo jiné fyzické osoby nebo právnické osoby s jejím poskytováním“.

21. V § 25 odst. 1 větě první se slova „rozhodování o příspěvku“ nahrazují slovy „posouzení stupně závislosti osoby“ a slova „z hlediska péče o vlastní osobu a soběstačnosti“ se zrušují.

22. V § 25 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „O provedeném sociálním šetření vyhotovuje sociální pracovník písemný záznam.“.

23. V § 25 se na konci textu odstavce 4 doplňují slova „s uvedením úkonů, které osoba není schopna zvládat“.

24. Na konci § 26 se doplňuje věta „Obecní úřad obce s rozšířenou působností přeruší řízení o příspěvku také na dobu, po kterou je osobě poskytována zdravotní péče formou ústavní péče v nemocnici nebo odborném léčebném ústavu, pokud nebylo do dne přijetí osoby do tohoto zařízení provedeno sociální šetření.“.

25. V § 29 odstavec 1 zní:

„(1) Obecní úřad obce s rozšířenou působností kontroluje, zda

a) příspěvek byl využit k zajištění pomoci,

b) pomoc je poskytována osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou uvedenou v § 83, nebo poskytovatelem sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb podle § 85 odst. 1, anebo speciálním lůžkovým zdravotnickým zařízením hospicového typu^{7a)},

c) pomoc je poskytována osobně tím, kdo byl uveden v žádosti o příspěvek, popřípadě ohlášen podle § 21 odst. 1 písm. d) nebo § 21 odst. 2 písm. c),

- d) způsob poskytované pomoci a její rozsah odpovídá stanovenému stupni závislosti a zda je zaměřena na úkony, které podle výsledku posouzení stupně závislosti úřadem práce není osoba schopna zvládat,
- e) v případě, kdy je pomoc poskytována osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou uvedenou v § 83, je tato osoba zdravotně způsobilá; za zdravotně způsobilou osobu k poskytování pomoci se nepovažuje osoba, která má sama nárok na příspěvek, ledaže lékařským posudkem ošetřujícího lékaře doloží, že je schopna tuto pomoc poskytovat,
- f) byla s poskytovatelem sociálních služeb uzavřena smlouva o poskytování sociálních služeb.“.

26. V § 29 se za odstavec 2 vkládají nové odstavce 3 až 5, které znějí:

„(3) Na postup při kontrole podle odstavce 1 se nevztahuje zákon o státní kontrole³⁴⁾.

(4) O výsledku kontroly podle odstavce 1 provede obecní úřad obce s rozšířenou působností záznam do spisu, který obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny. Záznam o výsledku kontroly podepisují osoby, které kontrolu provedly. Se záznamem musí být kontrolovaný seznámen.

(5) Zjistí-li obecní úřad obce s rozšířenou působností při kontrole podle odstavce 1 závažné nedostatky v poskytovaných sociálních službách nebo zjistí-li, že sociální služby jsou poskytovány bez oprávnění k jejich poskytování podle § 78 odst. 1, je povinen neprodleně písemně informovat krajský úřad příslušný podle § 78 odst. 2.“.

Dosavadní odstavce 3 a 4 se označují jako odstavce 6 a 7.

27. V § 39 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Poskytovatel osobní asistence je povinen zajistit možnost poskytnutí této služby po dobu 24 hodin denně.“.

28. V § 41 odst. 2 se písmeno b) zrušuje.

Dosavadní písmena c) až e) se označují jako písmena b) až d).

29. V § 41 odst. 2 písm. d) se slovo „prosazování“ nahrazuje slovem „uplatňování“.

30. V § 48 odst. 4 větě první se za slova „ústavní výchova“ vkládají slova „nebo předběžné opatření“ a věta druhá se nahrazuje větou „Pro výkon ústavní výchovy nebo předběžného opatření v domovech pro osoby se zdravotním postižením platí s ohledem na specifické potřeby osob se zdravotním postižením přiměřeně ustanovení zákona o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních²⁴⁾ o

- a) právech a povinnostech dětí umístěných ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy,
- b) právu ředitele takového zařízení povolit dítěti pobyt mimo zařízení, zakázat nebo přerušit návštěvu osob odpovědných za výchovu nebo jiných osob v zařízení, být přítomen při otevření listovní nebo balíkové zásilky dítětem, převzít od dítěte do dočasné úschovy cenné předměty, finanční hotovost nebo předměty ohrožující výchovu, zdraví nebo bezpečnost dítěte, povolit dětem starším 15 let cestovat do místa pobytu bez dozoru a zastoupit dítě v běžných záležitostech,

- c) povinnosti ředitele takového zařízení seznámit dítě s jeho právy a povinnostmi, dát příslušnému soudu podnět ke zrušení ústavní výchovy, pominuly-li důvody pro její nařízení, podat soudu podnět na prodloužení ústavní výchovy, vyžaduje-li to zájem dítěte, podávat informace o dítěti zákonným zástupcům a orgánu sociálně-právní ochrany dětí na jejich žádost, projednat předem opatření zásadní důležitosti se zákonnými zástupci dítěte, nehrozí-li nebezpečí z prodlení, informovat o nadcházejícím propuštění dítěte ze zařízení příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností, propustit dítě mladší 15 let pouze v doprovodu osob odpovědných za výchovu.
- d) nároku na kapesné a jeho výši.“.

Poznámka pod čarou č. 24 zní:

„²⁴⁾ § 20, § 23 odst. 1 písm. a), e) až h) a l), § 24 odst. 1 písm. a), d), g) až j) a l) a § 31 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění zákona č. 383/2005 Sb.“.

31. V § 54 odst. 1 se slova „terénní, popřípadě ambulantní služba“ nahrazují slovy „terénní služba, popřípadě doplněná ambulantní formou služby“.

32. V § 71 odst. 3 se slova „manželem (manžalkou), rodiči nebo dětmi osoby“ nahrazují slovy „osobou blízkou osobě“, za slovo „poskytována,“ se vkládají slova „popřípadě s jinou fyzickou osobou nebo s právnickou osobou,“ a slova „tato osoba“ se nahrazují slovy „osoba, které je sociální služba poskytována,“.

33. V § 73 odst. 1 se písmeno e) zrušuje.

Dosavadní písmeno f) se označuje jako písmeno e).

34. V § 73 odst. 3 větě druhé se slova „b) až f)“ nahrazují slovy „b) až e)“.

35. V § 73 se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Osoba, které jsou poskytovány sociální služby podle odstavce 1 a které by po úhradě nákladů za ubytování a stravu nezůstala z jejího příjmu částka uvedená v odstavci 3, je povinna doložit poskytovateli těchto sociálních služeb výši svého příjmu pro účely stanovení úhrady podle odstavce 3 a neprodleně mu oznamovat změny v příjmu, které mají vliv na výši úhrady podle odstavce 3.“.

36. V § 74 odst. 2 větě první se za slova „ústavní výchovy“ vkládají slova „nebo předběžného opatření“, za větu první se vkládá věta „Rodiče se na hrazení úhrady podílejí rovným dílem, není-li dále stanoveno jinak.“ a na konci odstavce 2 se doplňuje věta „Úhrada se na žádost osoby, která je podle odstavce 1 povinna hradit úhradu, popřípadě z podnětu zařízení sociálních služeb uvedeného v odstavci 1, rovněž nestanoví nebo se sníží, jestliže tato osoba doloží, že po zaplacení úhrady by její příjem nebo její příjem a příjem osob s ní společně posuzovaných poklesl pod součet částky životního minima podle zákona o životním a existenčním minimu²⁷⁾ a částky normativních nákladů na bydlení podle zvláštního právního předpisu^{28b)}“.

Poznámka pod čarou č. 28b zní:

„^{28b)} § 26 odst. 1 a § 28 písm. c) zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 112/2006 Sb.“.

37. V § 75 odst. 1 se za písmeno i) vkládá písmeno j), které zní:

„j) služeb v chráněném bydlení (§ 51),“.

38. V § 79 odst. 5 písm. d) bod 1 zní:

„1. název a místo zařízení anebo místo nebo místa poskytování sociálních služeb, popřípadě požadavek na nezveřejňování místa zařízení, jde-li o sociální služby poskytované v azylovém domě anebo pobytové sociální služby poskytované v intervenčním centru nebo v zařízení pro krizovou pomoc,“.

39. V § 79 odst. 5 písm. d) se na konci textu bodu 3 doplňují slova „ , popřípadě jejich věková hranice nebo druh zdravotního postižení“.

40. V § 79 odst. 5 písm. d) bod 8 zní:

„8. plán finančního zajištění sociálních služeb,“.

41. V § 79 odst. 5 se v písmenu d) doplňuje bod 10, který zní:

„10. den započetí poskytování sociálních služeb,“.

42. V § 79 odst. 5 písm. g) se za slovo „služeb“ vkládají slova „uvedeného v § 34 odst. 1 písm. c) až f)“.

43. V § 79 se odstavec 6 zrušuje.

44. V § 81 odst. 2 písm. b) se slova „nebo místo“ nahrazují slovy „anebo místo nebo místa“.

45. V § 81 se na konci odstavce 2 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno f), které zní:

„f) den započetí poskytování sociálních služeb.“.

46. V § 82 odst. 1 se na konci textu věty první doplňují slova „ , s výjimkou údaje uvedeného v § 79 odst. 5 písm. d) bodu 8, jehož změny se neoznamují“.

47. V § 82 odst. 1 se věta druhá zrušuje.

48. V § 82 se za odstavec 3 vkládají nové odstavce 4 a 5, které znějí:

„(4) Lhůta uvedená v odstavci 3 písm. d) platí i v případě, kdy poskytovatel sociálních služeb požádá o změnu registrace spočívající v ukončení jen některé ze sociálních služeb uvedených v rozhodnutí o registraci.

(5) Rozhodnutí o registraci pozbývá platnosti, jestliže poskytovatel sociálních služeb nezapočne poskytovat sociální služby ve lhůtě do 6 měsíců od právní moci rozhodnutí o registraci.“.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 6.

49. Za § 82 se vkládá nový § 82a, který zní:

„§ 82a

(1) Registrující orgán kontroluje plnění podmínek stanovených pro registraci u poskytovatelů sociálních služeb, kterým vydal rozhodnutí o registraci. Postup při této kontrole se řídí zákonem o státní kontrole³⁴).

(2) Registrující orgán je oprávněn ukládat poskytovatelům sociálních služeb opatření k odstranění nedostatků zjištěných při této kontrole. Poskytovatel sociálních služeb je povinen splnit tato uložená opatření ve lhůtě stanovené registrujícím orgánem.

(3) Pro účely kontroly registračních podmínek platí obdobně ustanovení § 79 odst. 3 věty čtvrté a páté.“.

50. V § 85 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Místní příslušnost krajského úřadu se řídí podle § 78 odst. 2, není-li dále stanoveno jinak.“.

51. V § 85 se doplňují odstavce 5 a 6, které znějí:

„(5) Registr v elektronické podobě dále obsahuje údaje, podle kterých se sleduje kapacita, způsob zabezpečení a nákladovost jednotlivých sociálních služeb. Poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru, je povinen tyto údaje sdělovat krajskému úřadu uvedenému v odstavci 1 na tiskopisu předepsaném ministerstvem, a to ve lhůtě do 30. června za předchozí kalendářní rok. Příslušný krajský úřad kontroluje správnost a úplnost těchto údajů.

(6) Registr v elektronické podobě dále obsahuje údaje o výši poskytnuté dotace na příslušný kalendářní rok podle § 101 a 104 na jednotlivé sociální služby. Tyto údaje do registru zapisuje ministerstvo, a to do 30. dubna příslušného rozpočtového roku.“.

52. V § 85 odstavec 6 zní:

„(6) Registr v elektronické podobě dále obsahuje údaje o výši poskytnuté dotace na příslušný kalendářní rok podle § 101a odst. 2 a § 104 na jednotlivé sociální služby. Tyto údaje do registru zapisuje v případě § 101a odst. 2 krajský úřad příslušný podle místa poskytování sociální služby a v případě § 104 ministerstvo, a to do 30. dubna příslušného rozpočtového roku.“.

53. V § 87 odstavec 2 zní:

„(2) Registr je veřejným seznamem v části, která obsahuje údaje uvedené v § 79 odst. 5 písm. a) až d) a v § 85 odst. 5 a 6 a informaci o výsledku provedené inspekce, bez uvedení údaje o datu a místě narození poskytovatele sociálních služeb, který je fyzickou osobou, a bez uvedení místa zařízení, jde-li o poskytování sociálních služeb v azylovém domě anebo poskytování pobytových sociálních služeb v intervenčním centru nebo zařízení pro krizovou pomoc, pokud byl tento požadavek uplatněn v žádosti o registraci; tyto údaje zveřejňuje ministerstvo v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup.“.

54. V § 88 se na konci textu písmene j) doplňují slova „nebo předběžné opatření“.

55. V § 88 se na konci písmene j) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno k), které zní:

„k) neprodleně písemně oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností uvedenému v § 92 písm. a) ukončení poskytování pobytové služby sociální péče osobě, která se může bez další pomoci a podpory ocitnout v situaci ohrožující její život a zdraví, pokud tato osoba s takovým oznámením souhlasí.“.

56. V § 89 se odstavec 3 zrušuje.

Dosavadní odstavce 4 až 7 se označují jako odstavce 3 až 6.

57. V § 89 odst. 3 větě druhé se slova „na základě ordinace lékaře lze použít léky“ se nahrazují slovy „lze na základě ordinace přivolaného lékaře a za jeho přítomnosti podat léčivé přípravky“.

58. V § 89 se na konci textu odstavce 5 doplňují slova „ , anebo fyzickou osobu, kterou osoba, které jsou poskytovány sociální služby, s jejím předchozím souhlasem určí“.

59. V § 89 odst. 6 se na konci textu písmene b) doplňují slova „a druh tohoto opatření“.

60. V § 89 odst. 6 písmeno e) zní:

„e) podání léčivého přípravku jako opatření omezujícího pohyb osoby,“.

61. V § 89 odst. 6 se na konci textu písmene g) doplňují slova „před použitím opatření omezujícího pohyb osob, popis průběhu situace při použití tohoto opatření a její zhodnocení a popis bezprostředně následující situace“.

62. V § 89 odst. 6 písm. h) se slova „v odstavci 6“ nahrazují slovy „v odstavci 5“.

63. V § 89 odst. 6 se za písmeno i) vkládá písmeno j), které zní:

„j) popis způsobu informování osoby podle odstavce 2,“.

64. V § 89 odst. 6 závěrečné části textu se za slovo „evidence“ vkládají slova „osobě, u níž bylo použito opatření omezující pohyb osob, fyzické osobě, kterou osoba s jejím předchozím souhlasem určí,“ a za slovo „lékaři“ se vkládají slova „ , členům inspekčního týmu při provádění inspekce poskytování sociálních služeb“.

65. V § 89 se doplňuje odstavec 7, který zní:

„(7) Poskytovatel sociálních služeb, který v průběhu kalendářního pololetí použil opatření omezující pohyb osob, je povinen písemně sdělit registrujícímu orgánu ve lhůtě do 15 dnů po skončení kalendářního pololetí počet osob, u kterých byla tato opatření použita, a četnost jejich použití podle druhů těchto opatření.“.

66. V § 91 odst. 1 se na konci textu věty první doplňují slova „ ; tato smlouva se neuzavírá v případě poskytnutí sociální služby dítěti na základě rozhodnutí soudu o nařízení ústavní výchovy nebo předběžného opatření“.

67. V § 91 odst. 1 větě druhé se za číslo „64“ vkládá číslo „ , 67“.

68. V § 91 odst. 1 větě třetí se za číslo „56,“ vkládají čísla „60, 60a,“.

69. V § 91 odst. 3 se na konci textu písmene a) doplňují slova „ , a to i s ohledem na vymezení okruhu osob v registru poskytovatelů sociálních služeb“.

70. V § 91 odst. 3 písm. b) se slovo „nebo“ zrušuje.

71. V § 91 se na konci odstavce 3 tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se slovo „nebo“ a písmeno d), které zní:

„d) osobě, která žádá o poskytnutí sociální služby, vypověděl v době kratší než 6 měsíců před touto žádostí smlouvu o poskytnutí téže sociální služby z důvodu porušování povinností vyplývajících ze smlouvy.“.

72. V § 91 odst. 6 se za slovo „která“ vkládají slova „podle lékařského posudku ošetřujícího lékaře“.

73. V § 94 se na konci písmene d) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno e), které zní:

„e) spolupracuje s krajem při přípravě a realizaci střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje; za tím účelem sděluje kraji informace o potřebách poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na území obce, o možnostech uspokojování těchto potřeb prostřednictvím sociálních služeb a o jejich dostupných zdrojích.“.

74. V § 95 se na konci textu písmene d) doplňují slova „ , a informuje obce na území kraje o výsledcích zjištěných v procesu plánování; při zpracování plánu kraj přihlíží k informacím obce sděleným podle § 94 písm. e) a k údajům uvedeným v registru podle § 85 odst. 5“.

75. V § 95 písm. e) se za slova „za účasti“ vkládají slova „zástupců obcí“,

76. V § 97 odst. 1 se na konci textu písmene a) doplňují slova „ ; místní příslušnost krajského úřadu se řídí podle § 78 odst. 2“.

77. V § 97 odst. 2 se písmeno a) zrušuje.

Dosavadní písmena b) a c) se označují jako písmena a) a b).

78. V § 98 odst. 3 se na konci textu věty první doplňují slova „ , jde-li o inspekci pobytových sociálních služeb, a nejméně 2 členové v ostatních případech“.

79. V § 98 se odstavec 4 zrušuje.

Dosavadní odstavce 5 a 6 se označují jako odstavce 4 a 5.

80. V § 98 se doplňují odstavce 6 a 7, které znějí:

„(6) Poskytovatel sociálních služeb je povinen umožnit členům inspekčního týmu dotazovat se osob, kterým poskytuje sociální služby, na záležitosti související s poskytováním sociálních služeb, které jsou předmětem inspekce. Podmínkou přitom je, že osoba byla členem inspekčního týmu za účasti poskytovatele sociálních služeb poučena o možnosti odmítnout rozhovor a dala k rozhovoru souhlas; tento souhlas se zaznamenává do záznamu o rozhovoru, který vyhotovuje člen inspekčního týmu.“

(7) Krajský úřad a ministerstvo jsou oprávněny ukládat poskytovateli sociálních služeb opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekci. Poskyvatel sociálních služeb je povinen splnit uložená opatření ve lhůtě stanovené krajským úřadem nebo ministerstvem a podat písemnou zprávu o jejich plnění, pokud si ji krajský úřad nebo ministerstvo vyžádá. Po podání písemné zprávy o přijatých opatřeních a jejich plnění lze provést následnou inspekci, na kterou se ustanovení odstavce 2 nevztahuje.“.

81. V § 100 se na konci textu odstavce 2 doplňují slova „anebo při poskytování sociálních služeb působí jako dobrovolníci“.

82. V § 101 odst. 8 se slova „30. června 2009“ nahrazují slovy „31. prosince 2011“.

83. V § 101a odst. 3 se za písmeno b) vkládá nové písmeno c), které zní:

„c) seznam poskytovatelů sociálních služeb s uvedením sociálních služeb, na které je dotace požadována v souladu s § 95 písm. g),“

Dosavadní písmeno c) se označuje jako písmeno d).

84. V § 101a se na konci odstavce 4 doplňuje věta „Dotace je účelově členěna na dotaci na služby sociální péče a na dotaci na služby sociální prevence a poradenství.“.

85. V § 106 se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Osoba blízká nebo jiná fyzická osoba uvedená v § 83, která poskytovala oprávněné osobě pomoc, se dopustí přestupku tím, že neohlásí úmrtí oprávněné osoby ve lhůtě stanovené v § 21a odst. 2.“.

Dosavadní odstavec 3 se označuje jako odstavec 4.

86. V § 106 se na konci textu odstavce 4 doplňují slova „a za přestupek podle odstavce 3 pokutu do 20 000 Kč“.

87. V § 107 odst. 2 písm. e) se slova „§ 89 odst. 1 až 4“ nahrazují slovy „§ 89 odst. 1 až 3“.

88. V § 107 odst. 2 písm. f) se slova „§ 89 odst. 6, nebo“ nahrazují slovy „§ 89 odst. 5,“.

89. V § 107 odst. 2 písm. g) se slova „§ 89 odst. 7.“ nahrazují slovy „§ 89 odst. 6,“.

90. V § 107 se na konci odstavce 2 doplňují písmena h) až n), která znějí:

„h) neohlásí úmrtí oprávněné osoby, které poskytovala pomoc, ve lhůtě stanovené v § 21a odst. 2,

i) nesplní lhůtu k podání žádosti o zrušení registrace podle § 82 odst. 3 písm. d) nebo odst. 4,

j) nesplní oznamovací povinnost podle § 88 písm. k),

k) nezašle ve stanovené lhůtě údaje uvedené na předepsaném tiskopisu podle § 85 odst. 5,

l) nesdělí ve stanovené lhůtě údaje podle § 89 odst. 7,

- m) nesplní ve lhůtě stanovené krajským úřadem nebo ministerstvem opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekci nebo nepodá písemnou zprávu o jejich plnění podle § 98 odst. 6, nebo**
n) nesplní ve lhůtě stanovené registrujícím orgánem opatření k odstranění nedostatků zjištěných při kontrole registračních podmínek podle § 82a odst. 2.“.

91. V § 107 se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Zdravotnické zařízení, které poskytuje sociální služby podle § 52, a speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu se dopustí správního deliktu tím, že neohlásí úmrtí oprávněné osoby, které poskytovalo pomoc, ve lhůtě stanovené v § 21a odst. 2.“.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5.

92. V § 107 odst. 5 písm. b) se slova „a g)“ nahrazují slovy „ , g) a h) a odstavce 4,“.
93. V § 107 odst. 5 písm. c) se za slovo „podle“ vkládají slova „odstavce 2 písm. i) až n) a“.
94. V § 108 odst. 4 se za slovo „působnosti“ vkládají slova „obecní úřad obce s rozšířenou působností,“.
95. V § 108 se odstavec 6 zrušuje.
- 96. V § 110 odst. 4 písm. b) se slova „ nebo magisterském“ nahrazují slovy „ , magisterském nebo doktorském“ a za slova „sociální péči“ se vkládají slova „ , sociální patologii, právo“.**
- 97. V § 110 odst. 4 písm. d) se slova „31. prosince 1996,“ nahrazují slovy „31. prosince 1998.“.**
98. V § 110 odst. 4 se písmeno e) zrušuje.
99. V § 111 odstavec 1 zní:
„(1) Zaměstnavatel je povinen zabezpečit sociálnímu pracovníku další vzdělávání v rozsahu nejméně 24 hodin za kalendářní rok, kterým si obnovuje, upevňuje a doplňuje kvalifikaci.“.
100. Poznámka pod čarou č. 43 zní:
"43) § 230 zákoníku práce.“.
101. V části osmé se hlava III včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 44 zrušuje.
102. V § 115 odst. 1 písmeno e) zní:
„e) manželští a rodinní poradci a další odborní pracovníci, kteří přímo poskytují sociální služby.“.
103. V § 116 odst. 1 písm. b) se slova „a provádění osobní asistence“ zrušují.

104. V § 116 odst. 1 se na konci textu písmene c) doplňují slova „a provádění osobní asistence“.

105. V § 116 odst. 5 písm. a) až c) části věty za středníkem se slova „s maturitní zkouškou“ zrušují.

106. V § 116 se doplňuje odstavec 9, který zní:

„(9) Zaměstnavatel je povinen zabezpečit pracovníku v sociálních službách další vzdělávání v rozsahu nejméně 24 hodin za kalendářní rok, kterým si obnovuje, upevňuje a doplňuje kvalifikaci. Účast na dalším vzdělávání se považuje za prohlubování kvalifikace podle zvláštního právního předpisu⁴³). Další vzdělávání se uskutečňuje formami uvedenými v § 111 odst. 3.“

107. § 116a zní:

„§ 116a

(1) Odbornou způsobilostí manželského a rodinného poradce je vysokoškolské vzdělání získané řádným ukončením studia jednooborové psychologie nebo magisterského programu na vysoké škole humanitního zaměření současně s absolvováním postgraduálního výcviku v metodách manželského poradenství a psychoterapie v rozsahu minimálně 400 hodin nebo obdobného dlouhodobého psychoterapeutického výcviku akreditovaného ve zdravotnictví.

(2) Odbornou způsobilostí dalšího odborného pracovníka uvedeného v § 115 odst. 1 písm. e) je vysokoškolské vzdělání.“

108. Za část devátou se vkládá nová část desátá, která včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 47a až 47e zní:

„ČÁST DESÁTÁ AKREDITACE VZDĚLÁVACÍCH ZAŘÍZENÍ A AKREDITACE VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ

§ 117a

(1) Ministerstvo rozhoduje o akreditaci vzdělávacích zařízení a o akreditaci vzdělávacích programů (dále jen "akreditace") pro účely zajištění vzdělávacích kurzů podle § 110 odst. 4 písm. c) a d) a kvalifikačních kurzů podle § 116 odst. 5, dalšího vzdělávání sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách, vzdělávání vedoucích pracovníků zaměstnanců uvedených v § 115 odst. 1 a pro účely odborné podpory fyzických osob, které poskytují pomoc příjemci příspěvku.

(2) Písemná žádost o akreditaci se podává ministerstvu na tiskopisu předepsaném ministerstvem.

(3) Žádost o akreditaci vzdělávacího zařízení, kromě náležitostí podání^{47a}), obsahuje

- a) oprávnění ke vzdělávací činnosti podle zvláštního právního předpisu^{47b}),
- b) přehled o dosavadní činnosti žadatele o akreditaci.

- (4) Žádost o akreditaci vzdělávacího programu, kromě náležitostí podání^{47a)}, obsahuje
- a) údaje uvedené v odstavci 3,
 - b) název, druh, formu, obsah a časový rozsah vzdělávacího programu, který žadatel hodlá uskutečňovat,
 - c) doklady o materiálním a technickém zabezpečení vzdělávacího programu,
 - d) seznam fyzických osob, které se budou podílet na vzdělávání, a doklady o jejich odborné způsobilosti nebo osvědčení o uznání odborné kvalifikace,
 - e) předpokládanou výši nákladů na 1 účastníka,
 - f) formu osvědčení o absolvování vzdělávacího programu s uvedením identifikačních údajů vzdělávacího zařízení, údajů uvedených v písmenu b), identifikačních údajů o osobě, která vzdělávací program absolvovala, a datum vydání osvědčení.

(5) K žádosti podle odstavce 3 a 4 musí být připojen doklad o zaplacení správního poplatku za přijetí žádosti^{47c)}.

§ 117b

(1) Ministerstvo zřizuje jako svůj poradní orgán akreditační komisi k posouzení žádosti o udělení akreditace a k posouzení návrhu na odejmutí akreditace.

(2) Členy akreditační komise jmenuje a odvolává ministr práce a sociálních věcí.

(3) Složení akreditační komise, způsob jednání, vnitřní organizaci a důvody pro odvolání jejího člena stanoví statut a jednací řád, které vydává ministerstvo.

(4) Účast člena v akreditační komisi je jiným úkonem v obecném zájmu^{47d)}, při němž náleží členům této komise náhrada jízdních výdajů, náhrada výdajů za ubytování a náhrada zvýšených stravovacích výdajů ve výši a za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem^{47e)}; poskytovatelem těchto náhrad je ministerstvo. Členům akreditační komise může být ministerstvem poskytnuta odměna.

§ 117c

(1) Na základě posouzení skutečností uvedených v žádosti o akreditaci zpracuje akreditační komise stanovisko k žádosti o akreditaci, které ve lhůtě 60 dnů od posledního dne kalendářního čtvrtletí, ve kterém byla tato žádost podána, předloží ministerstvu.

(2) Ministerstvo rozhodne o akreditaci ve lhůtě 30 dnů po obdržení stanoviska komise.

(3) Ministerstvo při rozhodování přihlíží ke stanovisku akreditační komise.

(4) Akreditace se uděluje na dobu 4 let.

(5) Akreditace je nepřevoditelná a nepřechází na právního nástupce.

§ 117d

(1) Ministerstvo kontroluje činnost akreditovaných vzdělávacích zařízení při uskutečňování akreditovaných programů.

(2) Ministerstvo rozhodne o odejmutí akreditace, jestliže

- a) zjistí nedodržování vzdělávacího programu,
- b) akreditované vzdělávací zařízení nespĺňuje podmínky, za nichž mu byla akreditace udělena.

(3) Podle § 117c odst. 1 až 3 se postupuje i v případě rozhodování o odejmutí akreditace.

(4) Akreditace zaniká dnem doručení písemného oznámení akreditovaného vzdělávacího zařízení o ukončení činnosti ministerstvu, popřípadě dnem, který je uveden v písemném oznámení.

§ 117e

(1) Akreditované vzdělávací zařízení vede evidenci vydaných osvědčení.

(2) Ministerstvo zveřejňuje v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup seznam akreditovaných vzdělávacích zařízení s jejich vzdělávacími programy, dobu, na kterou byla akreditace udělena, a seznam vzdělávacích zařízení, kterým byla akreditace odejmuta.

^{47a)} § 37 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

^{47b)} Například zákon č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 111/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{47c)} Položka 22 písm. l) a m) přílohy k zákonu č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění zákona č. /2009 Sb.

^{47d)} § 200 a § 203 odst. 1 zákoníku práce.

^{47e)} § 157 až 160, 162 a 163 zákoníku práce.“.

Dosavadní část desátá se označuje jako část jedenáctá.

109. V § 119 odst. 2 se slova „§ 29 odst. 4“ nahrazují slovy „§ 29 odst. 7“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Řízení zahájená a pravomocně neskončená přede dnem 1. července 2009 se dokončí podle dosavadních právních předpisů.

2. Osobám, kterým podle ohlášení učiněného podle § 21 odst. 2 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném do dne 30. června 2009, neposkytuje k tomuto dni pomoc osoba blízká anebo jiná fyzická nebo právnická osoba uvedená v § 7 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ode dne 1. července 2009, náleží příspěvek na péči naposledy za měsíc červen 2009. O odejmutí příspěvku na péči od 1. července 2009 vydá příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností rozhodnutí.

3. Osobám starším 18 let, kterým do dne 30. června 2009 náležel příspěvek na péči podle stupně I (lehká závislost) ve výši 2 000 Kč, náleží od 1. července 2009 příspěvek na péči ve výši 800 Kč. Příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností doručí o změně výše příspěvku na péči příjemci tohoto příspěvku písemné oznámení.

4. Osobám, kterým do dne 30. června 2009 náležel příspěvek na péči podle stupně IV (těžká závislost) ve výši 11 000 Kč, náleží od 1. července 2009 příspěvek na péči ve výši 12 000 Kč. Příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností doručí o změně výše příspěvku na péči příjemci tohoto příspěvku písemné oznámení.

5. Poskytovatel sociálních služeb splní ohlašovací povinnost uvedenou v § 85 odst. 5 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ode dne 1. července 2009, poprvé za rok 2009, a to do 31. května 2010.

6. Odbornou způsobilostí k výkonu povolání sociálního pracovníka u zaměstnance, který ke dni 1. července 2009 vykonával činnost sociálního pracovníka, je absolvování akreditovaných vzdělávacích kurzů v oblastech uvedených v § 110 odst. 4 písm. a) a b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ode dne 1. července 2009, v rozsahu nejméně 200 hodin, za podmínky, že získal přede dnem 1. července 2009 nejméně 10 let praxe při výkonu činnosti sociálního pracovníka a absolvoval před tímto dnem rekvalifikační kurz zaměřený na činnost sociálního pracovníka akreditovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy; tento zaměstnanec je povinen absolvovat akreditované vzdělávací kurzy ve stanoveném rozsahu do 31. prosince 2013.

7. Absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu pro pracovníky v sociálních službách podle § 116 odst. 5 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění účinném ode dne 1. července 2009, se nevyžaduje u zaměstnance narozeného přede dnem 1. ledna 1957, pokud přede dnem 1. července 2009 získal nejméně 2 roky praxe při výkonu činnosti pracovníka v sociálních službách.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o správních poplatcích

Čl. III

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 228/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 553/2005 Sb., zákona č. 48/2006 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 81/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 130/2006 Sb., zákona č. 136/2006 Sb., zákona č. 138/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 186/2006 Sb., zákona č. 215/2006 Sb., zákona č. 226/2006 Sb., zákona č. 227/2006 Sb., zákona č. 235/2006 Sb., zákona č. 312/2006 Sb., zákona č. 575/2006 Sb., zákona č. 106/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 269/2007 Sb., zákona č. 374/2007 Sb., zákona č. 379/2007 Sb., zákona č. 38/2008 Sb., zákona č. 130/2008 Sb., zákona č. 140/2008 Sb., zákona č. 182/2008 Sb., zákona č. 189/2008 Sb., zákona č. 230/2008 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 296/2008 Sb., zákona č. 297/2008 Sb., zákona č. 301/2008 Sb., zákona č. 309/2008 Sb., zákona č. 312/2008 Sb. a zákona č. 382/2008 Sb., se mění takto:

1. V § 8 odst. 2 se na konci textu písmene a) doplňují slova „a s výjimkou poplatku za přijetí žádosti o akreditaci vzdělávacího zařízení a žádosti o akreditaci vzdělávacího programu podle právních předpisů o sociálních službách“.

2. V příloze v části I v položce 22 se doplňují písmena l) a m), která včetně poznámky pod čarou č. 26b znějí:

„l) Přijetí žádosti o akreditaci vzdělávacího zařízení
podle zákona o sociálních službách^{26b)} Kč 1 000

m) Přijetí žádosti o akreditaci vzdělávacího programu
podle zákona o sociálních službách^{26b)} Kč 1 000

^{26b)} § 117a zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění zákona č. /2009 Sb.“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o pomoci v hmotné nouzi

Čl. IV

V § 3 odst. 1 písm. g) zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění zákona č. 261/2007 Sb., se slova „nebo v chráněném bydlení“ zrušují.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů

Čl. V

V čl. LXXXI bodě 1 zákona č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, písmeno d) zní:

„d) čl. XXVIII bodu 36, které nabývá účinnosti dnem 1. července 2009, a čl. XXVIII bodů 39 a 50, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2012,“.

ČÁST PÁTÁ

ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2009, s výjimkou ustanovení

- a) čl. I bodu 82 a čl. V, která nabývají účinnosti dnem jeho vyhlášení,
- b) čl. I bodů 52, 83 a 84, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2012.

Důvodová zpráva

Obecná část

I. Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad - RIA

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ

Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Návrh je předkládán s cílem upravit systém sociálních služeb tak, aby byly zohledněny poznatky z praxe a z provedených analýz, jež odhalily některé neefektivní a neekonomické postupy upravené ve stávajícím znění předmětného zákona, a to především v oblasti jasného vymezení nároku a způsobu použití příspěvku na péči, přesnějších principů kontroly v systému sociálních služeb a vymezení kompetencí v oblasti financování sociálních služeb z veřejných rozpočtů.

Identifikace hlavního problému

Zákon o sociálních službách je účinný od 1. ledna 2007. Ministerstvo práce a sociálních věcí trvale sleduje jeho implementaci a pečlivě vyhodnocuje všechny pozitivní i negativní jevy, které jej doprovázejí. Do zákona za tuto dobu zasáhlo již pět novelizací. Zásadnější věcné změny vnesla do zákona novelizace v souvislosti se zákonem o stabilizaci veřejných rozpočtů; ostatní novelizace byly přijaty v souvislosti se změnou jiných zákonů. Změny provedené v souvislosti se stabilizací veřejných rozpočtů byly prvním krokem k nyní navrhovaným úpravám. Cílem navrhovaných úprav zákona o sociálních službách je dosažení efektivnějších výsledků při aplikaci zákona v praxi.

Negativním důsledkem aplikace stávajícího znění zákona jsou především těžké ekonomické dopady na veřejné rozpočty, respektive na státní rozpočet, proto navrhované změny mají za cíl efektivně regulovat použití veřejných prostředků v systému.

Systém sociálních služeb je rozsáhlým ekonomickým systémem, jehož funkčnost nelze zajistit bez finančních intervencí z veřejných zdrojů. Současně jsou sociální služby závislé na finanční participaci zdrojů soukromých. Správci veřejných rozpočtů a uživatelé sociálních služeb, kteří hradí služby, musí mít společný zájem na maximální efektivitě systému.

Sociální služby musí být kvalitní a dostupné. Kvalitou v tomto kontextu se rozumí odpovídající úroveň služby za vloženou hodnotu a dostupností se rozumí možnost čerpat službu v případě, že existuje poptávka. Síť sociálních služeb (nabídka) musí reagovat na poptávku a nikoliv naopak. Kvalita sociální služby je zákonem regulována z hlediska činností,

kteří služba nabízí, ovšem existuje další požadavek na zavedení vzájemně srovnatelných výkonových parametrů sociálních služeb.

Ekonomika systému sociálních služeb je hodnocena obvykle na vstupech a z tohoto důvodu neexistuje komplexní metodika hodnocení efektivity systému. Správci veřejných rozpočtů a uživatelé sociálních služeb, kteří platí úhradu za sociální služby, nemají zcela sjednocený zájem na efektivitě systému. Veřejné instituce a poskytovatelé služeb hledají možnosti zefektivnění služeb, na druhou stranu uživatelé služeb nejsou vždy ochotni dostatečně participovat na úhradě nákladů za služby.

S ohledem na historický vývoj sítě sociálních služeb je síť určována spíše nabídkou než poptávkou. Rozptýl úrovně sociálních služeb v současnosti neumožňuje aplikovat jednotné ekonomické hodnocení jednotlivých činností bez toho, aby nedošlo k ohrožení existence a tudíž dostupnosti některých druhů služeb. Dostupnost sociálních služeb je závislá na přístupu reprezentací samospráv k uspokojování potřeb obyvatel v daném území a státní prostředky nemohou ve všech oblastech zajistit rovnoměrnou dostupnost služeb na celém území České republiky.

Vedle údajů o objemech čerpání prostředků na výplatu příspěvku na péči (PnP) sleduje Ministerstvo práce a sociálních věcí také další podstatné ukazatele. Jde především o strukturu PnP podle jednotlivých stupňů (výše dávek) a dále pak o strukturu údajů o způsobu užití PnP. Tyto údaje jsou získávány z Informačního systému OK Služby (dále jen „IS OK Služby“).

Informace, které jsou sledovány v IS OK Služby, umožňují sledování dat v různém kvalitativním členění, ovšem jejich současná vypovídací hodnota je dosud zatížena tím, že není dokončeno několik tisíc řízení o příspěvku (přiznání, změny, odvolání). Ministerstvo práce a sociálních věcí předpokládá, že tato situace bude postupně zvládnuta do konce roku 2008 a výstupy z IS OK Služby bude možné sledovat v objektivizovaných časových řadách, které zachytí skutečné trendy v čerpání příspěvku na péči. Přesto níže uváděné údaje poznatky v základním rámci zachycují. Objektivizaci údajů v IS OK Služby také výrazně podpoří navrhované změny v zákoně.

Základní kvantitativní poznatky:

- Celkové měsíční výdaje na výplatu PnP vykazují stabilní objem v intervalu 1,4 až 1,6 mld. Kč, což v predikci celkového ročního čerpání znamená cca 16,5 až 19 mld. Kč.
- Celkový počet uznaných nároků na dávku se pohybuje mezi 240 až 250 tisíci osob měsíčně.
- Největší počet dávek podle rozvrstvení do stupňů vykazuje I. stupeň, tj. cca 103 000 dávek, což představuje 42 % z celkového počtu dávek. II. stupeň 81 500 (33%), III. stupeň 39 000 (16%), IV. stupeň 22 000 (9%).
- Největší objem měsíční výplaty dávek podle rozvrstvení do stupňů vykazuje II. stupeň, tj. cca 390 mil. Kč, což představuje 33% z celkového objemu čerpání. I. stupeň 215 mil.Kč (18%), III. stupeň 320 mil. Kč (27%), IV. stupeň 240 mil. Kč (20%).
- Z hlediska základní věkové struktury podílí se:
 - Děti do 18 let – 7%
 - Dospělí 19 až 65 let – 24%
 - Mladší senioři 65 až 75 let – 12%
 - Starší senioři 75 let a více – 57%
- Z hlediska regionálního rozložení PnP nejsou evidovány žádné významné odchylky a počet PnP v podstatě odpovídá velikosti kraje.

- Z hlediska způsobu využití PnP, tak jak jej uvádějí oprávněné osoby, jsou uváděny následující způsoby využití:
 - Péče zajištěna blízkou nebo jinou osobou a její případná kombinace s terénními a ambulantními službami – cca 73%
 - Péče zajištěna v pobytovém zařízení – cca 16%
 - Způsob neuveden – cca 9%.

Způsob využití příspěvku:

Příspěvek na péči je určen k posílení kompetencí osob závislých na pomoci jiné osoby a pečujícího prostředí tak, aby každý individuálně mohl zvolit pro něj nejúčelnější způsob zajištění potřeb.

Příspěvek na péči je odstupňován podle míry závislosti, přičemž jeho hodnota je primárně odvozena od obvyklých nákladů spojených s péčí. Je potřeba zdůraznit, že se jedná o příspěvek a nikoliv o plnou saturaci nákladů péče, a to jak prostřednictvím poskytovatelů sociálních služeb nebo formou péče zajišťované osobami blízkými.

Příspěvek na péči umožňuje zabezpečovat péči v přirozeném prostředí, tj. napomáhá krýt náklady pečujícímu prostředí. Optimálním modelem je sdílení péče mezi neformálním pečujícím prostředím (rodina nebo jiné pečující osoby) a registrovanými poskytovateli sociálních služeb.

- Podmínky vzniku nároku na příspěvek na péči a výše příspěvku především v nižších stupních jsou nastaveny tak, že vyvolávají zcela bezprecedentní zájem o získání této dávky.
- Příjemci příspěvku na péči v mnoha případech vnímají nesprávně účel dávky. Příspěvek na péči považují za odškodnění za jejich zdravotní stav a zvýšení příjmu.
- Správní orgány se v uplynulém období zaměřily především na zvládnutí vyřízení podaných žádostí, při kterých z jejich hlediska spočívá největší časová i odborná zátěž v provedení sociálního šetření, které je součástí řízení. Správní orgány sice provádějí kontrolní činnost zaměřenou na způsob využití příspěvku, ale s ohledem na značný počet případů ve srovnání s personálními kapacitami správních orgánů, jedná se pak o kontrolní činnost spíše namátkovou.
- Podle provedených analýz směřuje z vyplacených dávek do rozpočtů poskytovatelů sociálních služeb méně, než bylo očekáváno. Znatelnější je tato situace především v případě terénních a ambulantních služeb sociální péče. Situace v oblasti pobytových služeb je částečně deformována neodpovídajícím složením obyvatel těchto zařízení (v zařízeních žije příliš mnoho lidí, kteří služby tohoto typu nepotřebují). Především v oblasti terénních a ambulantních služeb nedošlo k revizi úhrad za poskytnutou péči. V mnoha případech jsou uživatelům služeb kalkulovány úhrady dokonce nižší než před účinností zákona.
- Obecně je možné konstatovat, že ve stávajících podmínkách nedošlo k propojení výdajů z veřejných rozpočtů a výdajů alokovaných do příspěvku na péči, a to především v terénních a ambulantních službách.

Dotace poskytovatelům sociálních služeb ze státního rozpočtu:

Na podporu poskytování sociálních služeb v roce **2007** bylo v kapitole 313 - MPSV určeno celkem **6 936 440 tis. Kč**, z toho na podporu služeb s místní a regionální působností **6 630 476 tis. Kč** (dotace podle § 101 zákona o sociálních službách) a na podporu sociálních služeb s celostátní a nadregionální působností, na podporu činností, které mají rozvojovou

povahu, a na řešení mimořádných situací celkem **305 964 tis. Kč** (dotace podle § 104 zákona o sociálních službách). V roce 2007 bylo k tomu ještě rozpočtováno v kapitole 398 - VPS 500 000 tis. Kč na zajištění dotací pro zdravotnická zařízení poskytující sociální služby, tj. **celkem pro rok 2007 - 7 436 440 tis. Kč.**

Na podporu poskytování sociálních služeb v roce **2008** bylo v kapitole 313 - MPSV určeno celkem **6 818 440 tis. Kč**, z toho na podporu služeb s místní a regionální působností **6 628 440 tis. Kč** (dotace podle §101 zákona o sociálních službách) a na podporu sociálních služeb s celostátní a nadregionální působností, na podporu činností, které mají rozvojovou povahu, a na řešení mimořádných situací celkem **190 000 tis. Kč** (dotace podle §104 zákona o sociálních službách). **Celkově je tedy rozpočtováno pro rok 2008 o 618 000 tis. Kč méně, než v roce předcházejícím.**

Rámcové srovnání výše výdajů ze SR v roce 2008 s roky 2006 a 2007

Dotace ze státního rozpočtu	2006 - odhad	2007*	2008*	Podíl 2007/2006	Podíl 2008/2007
Dotace na Služby sociální péče	7 535 491 530	5 911 684 400	5 444 927 500	78%	92%
Dotace na Služby sociální prevence	360 806 470	594 081 700	737 092 900	165%	124%
Dotace na Sociální poradenství	0	200 964 000	243 974 400	X	121%
Celkem dotace	7 896 298 000	6 706 730 100	6 425 994 800	85%	96%
Další výdaje na zajištění sociálních služeb a péče v domácím prostředí	2006	2007	2008	Podíl 2007/2006	Podíl 2008/2007
Zvýšení důchodu pro bezmocnost	1 960 876 815	0	0	X	X
Příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu	3 186 092 000	0	0	X	X
Příspěvek na péči	0	14 500 000 000	18 500 000 000	X	X
Celkem do systému ze státního rozpočtu	13 043 266 815	21 206 730 100	24 925 994 800	163%	118%

**V roce 2007 byly dotace zdravotnickým zařízením vedeny odděleně. V roce 2008 jsou již započteny do celkových objemů dotací.*

Identifikace cílů, kterých má být dosaženo

Cíl č. 1 – Zajistit komplexem opatření správné využití příspěvku na péči, a to jak na straně oprávněných osob, tak na straně prostředí, které o ně pečuje

Příspěvek na péči vyjadřuje na jedné straně vysokou míru solidarity společnosti vůči potřebám osob, které z důvodu věku nebo zdravotního stavu nejsou schopny samostatně zabezpečit své životní potřeby v oblasti péče o vlastní osobu a v soběstačnosti. Na druhou stranu však musí být naplněna základní idea a účel předmětné dávky z pohledu osob, které jej přijímají. Navrhovaná opatření neomezují rozhodovací kompetence oprávněných osob o způsobu využití příspěvku, ale vytvářejí podmínky pro jeho správné využití, tj. opatření se zaměřují především na případy nesprávného použití příspěvku s tím, že správní orgány mohou využít řadu metod jak předejít nesprávnému použití nebo užití příspěvku regulovat už v době

jeho vyplácení (poradenství formou sociální práce, zprostředkování sociální služby, kontrolní činnost, určení zvláštního příjemce apod.).

Současně se navrhuje, aby příspěvek na péči ve stupni I., který je poskytován osobám s malou mírou závislosti na pomoci jiných osob, byl snížen osobám starším 18 let na takovou hodnotu, která odpovídá obvyklým nákladům péče v těchto případech. Na druhou stranu je výše příspěvku na péči pro osoby, které jsou zcela závislé na pomoci jiné osoby (IV. stupeň) z hlediska náročnosti zajištění péče nízká. Navrhuje se tedy zvýšit hodnotu dávky ve IV. stupni.

Cíl č. 2 – Zajistit komplexem opatření efektivní a hospodárné využití prostředků veřejných rozpočtů, které jsou poskytovány (obvykle jako dotace) poskytovatelům sociálních služeb k pokrytí neinvestičních nákladů

Dotace za státního rozpočtu určené na zajištění základních činností při poskytování sociálních služeb ve svém celkovém objemu reprezentují cca 25% nákladů systému. Pro zajištění sociálních služeb jsou však nepostradatelné. Jejich hlavní funkcí by mělo být vyrovnávat nákladovost jednotlivých služeb podle jejich specifických podmínek a současně zajišťovat rovnoměrné rozložení sítě sociálních služeb z hlediska jejich územní dostupnosti. Tuto funkci lze jen obtížně realizovat z centrální úrovně. Z centrální úrovně je objektivně velmi obtížné hodnotit okolnosti poskytování sociálních služeb v jejich jednotlivostech. O státní dotaci žádá každoročně cca 4 500 služeb. Za těchto podmínek může tedy docházet k rozhodování, které nereflektuje specifické podmínky jednotlivých poskytovatelů. Decentralizace rozhodovacích procesů přinese zvýšení transparentnosti dotačních procesů s tím, že tyto procesy budou i nadále státem regulovány, a to především formou struktury rozhodnutí o poskytnutí dotace krajům a samozřejmě také systémem finanční kontroly. Předpokladem k tomu je však zavedení trvalého monitorování ekonomických ukazatelů sociálních služeb, což umožní jednak správcům veřejných rozpočtů, ale také samotným poskytovatelům služeb vyhodnocovat efektivitu poskytování sociálních služeb a poskytnutých veřejných prostředků.

Cíl č. 3 – Zajistit komplexem opatření efektivnější zajištění kontrolní činnosti v oblasti dodržování standardů kvality sociálních služeb a registračních podmínek pro poskytování sociálních služeb

Dohled nad kvalitou poskytování sociálních služeb je jedním z hlavních pilířů zákona o sociálních službách. Cílem je ochraňovat postavení uživatelů sociálních služeb, kteří jsou z podstaty své situace oslabeni v jejich prosazování. Podle současné právní úpravy je kontrolní systém založen na inspekci sociálních služeb, která se zaměřuje na celý kontext poskytování sociálních služeb. Toto pojetí by bylo možné aplikovat pouze za předpokladu existence samostatného správního orgánu, který zajišťoval nezávislou kontrolu podmínek poskytování služeb. S ohledem na stávající trendy v oblasti veřejné správy je takovéto řešení nerealizovatelné. Je tedy nezbytné zajistit maximálně efektivní a pružný systém kontroly, což je možné formou rozdělení kontrolních kompetencí. Krajské úřady, které rozhodují o oprávnění poskytovat sociální služby (registrace), budou provádět průběžnou kontrolu plnění registračních podmínek a současně bude existovat systém inspekce sociálních služeb, který se zaměří především na problematiku kvality služeb, jenž je založena především na ochraně práv uživatelů služeb.

Identifikace rizik spojených s nečinností

Pokud by nedošlo k řešení výše uvedených jevů, které se v sociálních službách odehrávají, hrozí, že systém bude destabilizován, a to především z důvodu izolace agendy příspěvku na péči od vlastního poskytování sociálních služeb. Pokud by nedošlo k věcnému a ekonomickému propojení poptávky a nabídky je již nyní zcela zřejmé, že ekonomické dopady se stanou z hlediska výše výdajů veřejných rozpočtů neudržitelné a z hlediska jejich účelu bude i nadále docházet k zásadnímu odklonu od účelu, se kterým zákon původně počítal. Tyto trendy by ve svém důsledku znamenaly snížení příležitostí pro osoby, které potřebují pomoc jiných, začlenit se do společnosti a žít důstojným způsobem života.

2. NÁVRH VARIANT ŘEŠENÍ, VYHODNOCENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

Návrh možných řešení

Níže uváděné návrhy variant řešení se vztahují k výše identifikovaným cílům, tj. ke každému cíli je zpracován rozbor možných variant včetně varianty zachovávající stávající stav, tj. Varianta 0. U každého bloku návrhů je taktéž uváděn výčet dotčených subjektů, a identifikace nákladů a přínosů.

Cíl č. 1 – Zajistit komplexem opatření správné využití příspěvku na péči, a to jak na straně oprávněných osob, tak na straně prostředí, které o ně pečuje

Varianta 0:

Zachování současné právní úpravy sice umožňuje uplatňovat základní principy v oblasti využití příspěvku na péči, ovšem nástroje k jejich prosazení jsou formulovány příliš obecně. Lidé, kteří objektivně vyžadují v péči o vlastní osobu a v soběstačnosti pomoc jiné osoby dávku získají, ale její využití je častokrát nesprávné a veřejné prostředky takto vyplacené se míjejí účinkem. Současně je podle poznatků o nákladech péče o osoby s malou mírou závislosti na pomoci jiných osob zjevné, že výše příspěvku je naddimenzovaná a naopak v případech, kdy jsou osoby zcela závislé na pomoci jiných osob je výše příspěvku poddimenzovaná.

Výhody	Nevýhody
Velmi vysoký akcent na volné rozhodování oprávněných osob o způsobu využití příspěvku.	Podmínky vzniku nároku na příspěvek na péči a výše příspěvku především v nižších stupních jsou nastaveny tak, že vyvolávají zcela bezprecedentní zájem o získání této dávky.
	Příjemci příspěvku na péči v mnoha případech vnímají nesprávně účel dávky. Příspěvek na péči považují za odškodnění za jejich zdravotní stav a zvýšení příjmu.
	Správní orgány se v uplynulém období zaměřily především na zvládnutí vyřízení podaných žádostí, při kterých z jejich hlediska spočívá největší časová i odborná zátěž v provedení sociálního šetření, které je součástí řízení. Správní orgány sice provádějí kontrolní činnost zaměřenou na způsob využití příspěvku, ale s ohledem na značný počet případů ve srovnání s personálními kapacitami správních orgánů, jedná se o kontrolní činnost spíše namátkovou.
	Podle provedených analýz směřuje z vyplacených dávek do rozpočtů poskytovatelů sociálních služeb méně, než bylo očekáváno. Znatelnější je tato situace

	především v případě terénních a ambulantních služeb sociální péče.
	Ve stávajících podmínkách nedošlo k propojení výdajů dotačních a výdajů alokovaných do příspěvku na péči, a to především v terénních a ambulantních službách.
	Posudková kritéria nejsou ve všech případech vhodná pro objektivní zhodnocení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a potřeby péče u osob mladších 18 let.
	Výše příspěvku na péči ve IV. stupni dostatečně nereflektuje rozsah péče, kterou je nezbytné zajistit, a to jak v domácím prostředí tak i prostřednictvím profesionálně poskytované péče registrovanými poskytovateli sociálních služeb.

Varianta I:

Spočívá především v přesnějším vymezení účelu příspěvku na péči a na tento fakt navazující exaktně stanovená kritéria pro vznik nároku na příspěvek a kontroly způsobu využití příspěvku.

Vznik nároku na příspěvek je vázán na doložení skutečností, jak je osobě, která vyžaduje pomoc jiné osoby, péče zajištěna, tj. konkrétním uvedením osob (blízkých, fyzických nepodnikajících, dalších fyzických a právnických) a způsobu zajištění péče. Pokud žadatel a následně pak příjemce příspěvku tyto skutečnosti nedoloží, nevzniká mu nárok na příspěvek.

Přesnější vymezení kontrolní činnosti umožní provádět kontrolu efektivněji a transparentněji, a to jak z pohledu správního orgánu, tak i z pohledu oprávněných osob. Kontrolní činnost musí vycházet vždy z takových skutečností, které jsou jednoznačně ověřitelné. Z toho důvodu se navrhuje provádět v rámci kontrolní činnosti porovnání objektivně zjištěných skutečností v průběhu posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s faktickou situací oprávněné osoby. Stejně tak se ověřuje, zda skutečnosti, které oprávněná osoba uvedla v rámci její ohlašovací povinnosti, odpovídají faktickému stavu.

Dále se řešení zaměřuje na situaci ve způsobu využití příspěvku u dospělých osob v prvním stupni závislosti, kde podle prováděných analýz nejčastěji dochází k využití příspěvku mimo zákonem stanovený účel. Řešení se zaměřuje na hlubší prosazení principu sdílené péče, tj. rozsah péče je sdílen mezi pomocí, kterou nabízí kapacity v rámci přirozeného prostředí oprávněných osob, a pomoc, kterou nabízí síť především terénních a ambulantních služeb.

V prvním stupni příspěvku na péči se navrhuje snížit stávající výši příspěvku z 2 000 Kč na 800 Kč měsíčně. Ve čtvrtém stupni příspěvku na péči se navrhuje zvýšit stávající výši z 11 000 Kč na 12 000 Kč, a to jak u dospělých osob tak i u osob mladších 18 let.

Snížení příspěvku u všech jeho příjemců vychází z analýzy způsobu jeho využití, analýzy systému posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a současně z analýzy nákladovosti služeb sociální péče, které jsou pro soby v této situaci vhodné, tj. především pečovatelská služba. Příjemci příspěvku na péči ve stupni I. žijí obvykle

samostatně a z hlediska kritérií posuzování potřebují především pomoc v oblasti soběstačnosti, a to nikoliv nepřetržitou, tj. potřebují především pomoc se zvládnutím domácnosti a obstaráváním si osobních záležitostí. Tyto potřeby nejlépe zabezpečuje pečovatelská služba. Průměrné měsíční náklady na zajištění pečovatelské služby u jednoho klienta jsou ve výši cca 1 500 Kč a průměrná měsíční úhrada za pečovatelskou službu činí cca 400 Kč. S ohledem na tyto údaje a charakter dávky jako příspěvku je navrhovaná výše odpovídající.

Zvýšení příspěvku ve IV. stupni umožní komplexněji zajistit odpovídající rozsah péče. Osoby, které jsou zcela závislé na pomoci jiné osoby, vyžadují fakticky nepřetržitou péči.

V rámci návrhu je také řešena situace dětí do 18 let věku (kvalifikovaným odhadem cca 3 000 až 5 000 dětí), které z důvodu zdravotního postižení vyžadují mimořádnou pomoc, kterou zdravé dítě nevyžaduje. To se týká především malých dětí, se zdravotním postižením vyžadujícím mimořádnou pomoc ve vztahu ke stravování, ošetrovatelskému a léčebnému režimu. Zohlednění mimořádné pomoci a snížení počtu závislostí na nejméně 4 úkony přispěje k tomu, že do systému příspěvku na péči vstoupí nyní nejen děti, vyžadující mimořádnou pomoc ale i tzv. hraniční případy, které nyní o 1 úkon neuspěly.

Výhody	Nevýhody
Přesnějším vymezením účelu příspěvku se vytváří podmínky pro použití příspěvku žádoucím způsobem, tj. veřejné prostředky vyplacené v dávkách budou ve výrazně vyšší míře použity na zákonem stanovený účel.	Navrhované řešení vyžaduje posílení personálních kapacit správních úřadů, tj. obecních úřadů obcí s rozšířenou působností.
Snížená výše příspěvku lépe odpovídá rozsahu potřeb péče, které osoby v I. stupni závislosti vyžadují a současně tak dochází ke snížení mandatorních výdajů státního rozpočtu.	
Kontrolní činnost správních orgánů je ve svém předmětu vymezena tak, aby nedocházelo k pochybnostem při hodnocení způsobu využití příspěvku a současně umožní aplikovat metody sociální práce tak, aby i v případech nesprávných postupů na straně oprávněných osob, mohlo dojít k nápravě bez použití sankčních opatření.	
Zvolené řešení umožňuje chránit oprávněné osoby před případy, kdy je jejich situace zneužívána okolím, tj. prostřednictvím metod sociální práce je možné pomoci zprostředkovat nejvhodnější způsob zajištění péče.	
Zvýšení příspěvku na péči ve IV. stupni umožní zlepšení péče o tyto osoby co do rozsahu i kvality. Dopady tohoto opatření jsou kompenzovány regulací v I. stupni příspěvku na péči.	
Vytváří se podmínky pro zajištění odpovídající péče o děti, které trpí závažnými chorobami, a to především v jejich přirozeném prostředí, které nejlépe může uspokojovat potřeby dětí.	

Varianta II:

Tato varianta je založena na zásadní změně ve způsobu výplaty dávky. Příspěvek na péči by byl vyplácen v plné výši pouze ve formě věcného plnění (poukazy). V případě, že by oprávněná osoba preferovala peněžitou výplatu dávky, její výše by byla výrazně snížena. Toto řešení by umožnilo použití dávky především v systému sociálních služeb. Způsob věcné výplaty dávky samozřejmě vyžaduje také vysoce sofistikovaný systém „oběhu“ nosičů věcné

výplaty, který sice na jednu stranu umožňuje zvýšení efektivity kontroly využití příspěvku, ale na druhou stranu přináší značnou administrativní a logistickou zátěž, a to jak pro správní orgány, poskytovatele služeb a v neposlední řadě také pro oprávněné osoby.

Výhody	Nevýhody
System nepeněžní výplaty výrazně omezuje možnost zneužití příspěvku.	Nepeněžní způsob výplaty příspěvku upřednostňuje způsob péče zajišťovaný poskytovateli sociálních služeb a potlačuje roli osob blízkých.
Z monitoringu oběhu nepeněžních poukazů lze dobře analyzovat chování aktérů systému a podle výsledků jej odpovídajícím způsobem regulovat.	Nepeněžní nosiče příspěvku by se mohly stát předmětem „spekulací“ tak, aby mohly být proměněny za peníze, ovšem nikoliv za účelem zajištění péče.
	S ohledem na počet příjemců příspěvku (cca 250 tis.) by toto řešení vyžadovalo vybudovat a provozovat rozsáhlý distribuční a kontrolní systém.

Dotčené subjekty

- Orgány centrální veřejné správy, tj. Ministerstvo práce a sociálních věcí a částečně také Ministerstvo financí – státní rozpočet, finanční kontrola, náklady na úpravu informačních systémů
- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností – kontrola využití příspěvku, změny ve způsobu výplaty dávek, podpora oprávněných osob ve správném využití příspěvku
- Oprávněné osoby, tj. příjemci příspěvku na péči – dodržování účelu příspěvku na péči, tj. správná volba způsobu zajištění péče, dodržování povinností v komunikaci se správními orgány, snížení výše příspěvku osobám starším 18 let ve stupni I
- Pečující prostředí, tj. poskytovatelé sociálních služeb nebo pečující osoby blízké a jiné osoby - dodržování účelu příspěvku na péči, tj. správná volba způsobu zajištění péče, dodržování povinností v komunikaci se správními orgány

Identifikace nákladů a přínosů

Náklady (jedná se o odhadované celkové náklady, nikoli o nové dopady)

Varianta	Veřejné rozpočty	Účastníci systému – oprávněné osoby
Var 0	17 až 19 mld. Kč ročně ve vyplaceném příspěvku na péči 0,5 mld. Kč ročně v nákladech správních orgánů při zajištění předmětné agendy	Nejsou
Var I	16 až 17 mld. Kč ročně ve vyplaceném příspěvku na péči – úspora vyvažuje zvýšené náklady na zajištění výplaty příspěvku dětem, které nově vstoupí do systému a zvýšení příspěvku ve stupni IV. 0,6 mld. Kč ročně v nákladech správních orgánů při zajištění předmětné agendy	Nejsou
Var II	17 až 18 mld. Kč ročně ve vyplaceném příspěvku na péči 0,6 mld. Kč ročně v nákladech správních orgánů při zajištění předmětné agendy 0,5 mld. Kč ročně v nákladech na distribuční systém	Snížení možnosti využít neformálního způsobu péče zajišťované osobami z přirozeného prostředí oprávněných osob

Přínosy

Varianta	Veřejné rozpočty	Účastníci systému – oprávněné osoby
----------	------------------	-------------------------------------

Var 0	Nejsou	Možnost využívat dávku na jiný účel, než stanovuje zákon
Var I	Zajištění využití příspěvku v síti sociálních služeb a tím snížení poptávky ze strany sítě poskytovatelů po dotační podpoře Zachování sociálního zabezpečení pečujících osob v přirozeném prostředí oprávněných osob Snížení mandatorních výdajů státního rozpočtu	Zvýšení možnosti zajištění péče nejvhodnějším způsobem z hlediska sdílení rozsahu péče mezi neformálním prostředím a poskytovateli sociálních služeb Pečující osoby nejsou omezeny z hlediska jiných titulů jejich sociálního zabezpečení, tj. především v systémech sociálního a zdravotního pojištění Vytvářejí se podmínky pro širší zajištění péče pro děti do 18 let, které trpí závažnými chronickými nemocemi
Var II	Zajištění využití příspěvku v síti sociálních služeb a tím snížení poptávky ze strany sítě poskytovatelů po dotační podpoře	Ve srovnání se současným stavem nejsou

Cíl č. 2 – Zajistit komplexem opatření efektivní a hospodárné využití prostředků veřejných rozpočtů, které jsou poskytovány (obvykle jako dotace) poskytovatelům sociálních služeb k pokrytí neinvestičních nákladů

Varianta 0:

Zachování stávající právní úpravy, která je založena na decentralizaci dotačních procesů z úrovně MPSV na úroveň krajů. Účinnost stávající právní úpravy nastane k 1. červenci 2009.

Výhody	Nevýhody
S účinností § 101a zákona o sociálních službách dojde k decentralizaci a tudíž k objektivizaci rozhodování o dotacích pro jednotlivé poskytovatele sociálních služeb.	Není zabezpečen jednotný systém sběru dat, a to zejména v souvislosti s vyhodnocováním nákladovosti druhů sociálních služeb a struktury zdrojů financování.
MPSV bude moci zaměřit svou činnost na koncepční, metodickou, analytickou a kontrolní činnost zejména vůči krajům.	Není zabezpečen v okamžiku podání žádosti příslušného kraje přehled o navrhovaných příjemcích dotace, včetně struktury služeb, které poskytují a tvoří síť sociálních služeb.
Dojde ke zvýšení transparentnosti systému poskytování dotací z veřejných rozpočtů a současně ke zintenzivnění kontrolní činnosti v oblasti konečného použití dotace při zajištění konkrétních sociálních služeb.	Není zabezpečena spolupráce místních a regionálních samospráv při přípravě střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v regionu, o který se systém poskytování dotací opírá.
Bude možné nastartovat systém víceletého financování sociálních služeb z úrovně regionálních rozpočtů.	Dotace MPSV krajům je poskytována jako celek bez vnitřního účelového členění na jednotlivé skupiny sociálních služeb (služby sociální péče, služby sociální prevence a poradenství).
Dojde k propojení systému plánování a financování služeb.	

Varianta I:

Je založena na zpřesnění procesu decentralizace dotačních procesů a současně v sobě zahrnuje úpravu vzájemných kompetencí místní a krajské samosprávy v oblasti plánování sociálních služeb.

V této variantě je navrhováno, aby byl vytvořen celostátní, jednotný systém sběru dat o efektivitě, hospodárnosti a účelnosti jednotlivých druhů sociálních služeb. Účinnost navrhovaných změn by nastala k 1. červenci 2009.

Výhody	Nevýhody
Všechny výhody uvedené ve variantě 0 jsou zachovány.	MPSV musí výrazně zintenzivnit metodickou a kontrolní činnost vůči krajům tak, aby nedocházelo k nežádoucím regionálním rozdílům.
Všechny nevýhody uvedené ve Variantě 0 jsou řešeny návrhem zákonné úpravy ve Variantě I.	Řešení vyžaduje náklady související s přípravou a realizací změn, a to především v oblasti sběru, kontroly a vyhodnocování údajů o účelnosti, efektivitě a hospodárnosti systému sociálních služeb.

Varianta II:

Spočívá v zachování stávajícího centrálního modelu přerozdělování dotací na sociální služby upraveném v § 101 zákona o sociálních službách, a to do doby, než bude vytvořen celostátní, jednotný systém sběru dat o efektivitě, hospodárnosti a účelnosti jednotlivých druhů sociálních služeb. Současně se upravují vzájemné kompetence místní a krajské samosprávy v oblasti plánování sociálních služeb. Účinnost ustanovení, která upravují decentralizaci dotačních procesů na krajskou úroveň se navrhuje stanovit od 1. ledna 2012. V první fázi, tj. v letech 2009 až 2011, budou na základě objektivizovaných dat provedeny analýzy sítě sociálních služeb. Na základě těchto analýz pak bude možné realizovat decentralizaci dotačních procesů tak, aby nedocházelo k rozdílnému pojetí v zajištění dostupnosti a kvality služeb mezi jednotlivými kraji.

Výhody	Nevýhody
Dojde k vytvoření jednotné datové základny ke každému druhu sociálních služeb.	Centrální přerozdělování dotací nemůže dlouhodobě zaručit transparentnost systému poskytování dotací na sociální služby tak, aby byla zajištěna faktická potřeba a dostupnost služeb v území.
Rozfázování účinnosti na sebe navazujících opatření umožní odpovědně připravit proces decentralizace.	Zůstávají výrazně odděleny kompetence samospráv, které jsou jim ukládány v samostatné respektive přenesené působnosti.

Dotčené subjekty

- Orgány centrální veřejné správy, tj. Ministerstvo práce a sociálních věcí a částečně také Ministerstvo financí – státní rozpočet, finanční kontrola, náklady na úpravu informačních systémů
- Kraje, obce – tvorba a realizace střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb a zajištění systému přerozdělování veřejných zdrojů
- Krajské úřady – registrující orgány, kontrola registračních podmínek a finanční kontrola
- Poskytovatelé sociálních služeb – povinnost vykazování údajů o poskytované sociální službě

Identifikace nákladů a přínosů

Náklady

Varianta	Veřejné rozpočty	Účastníci systému – poskytovatelé služeb
Var 0	Úprava informačních systémů Náklady na provádění kontrolní činnosti Náklady na zajištění tvorby střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb	Žádné finanční náklady
Var I	Úprava informačních systémů Náklady na provádění kontrolní činnosti Náklady na zajištění tvorby střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb	Žádné finanční náklady
Var II	Úprava informačních systémů Náklady na zajištění tvorby střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb	Žádné finanční náklady

Přínosy

Varianta	Veřejné rozpočty	Účastníci systému
Var 0	Zvýšení efektivity a hospodárnosti přerozdělování veřejných zdrojů	Zvýšení efektivity a hospodárnosti poskytování sociálních služeb
Var I	Zvýšení efektivity a hospodárnosti přerozdělování veřejných zdrojů	Zvýšení efektivity a hospodárnosti poskytování sociálních služeb
Var II	Žádné v porovnání se současným stavem	Žádné v porovnání se současným stavem

Cíl č. 3 – Zajistit komplexem opatření efektivnější zajištění kontrolní činnosti v oblasti dodržování standardů kvality sociálních služeb a registračních podmínek pro poskytování sociálních služeb

Varianta 0:

Zachování stávající právní úpravy neumožňuje zefektivnění procesů kontroly poskytování sociálních služeb. Současný systém je založen na ověřování registračních podmínek a standardů kvality a dalších povinností dle předmětného zákona v rámci jednoho kontrolního institutu, tj. inspekce sociálních služeb. Toto řešení neumožňuje flexibilní kontrolu registračních podmínek, které jsou základním standardem poskytování sociálních služeb a jejich porušování může zásadním způsobem ohrozit práva a zájmy uživatelů služeb.

Výhody	Nevýhody
Komplexní kontrolní činnost	S ohledem na široký rozsah kompetencí kontrolního týmu je snížena efektivita prováděné kontroly.
	Registrační orgány nemají mimo rámec správního řízení o registraci možnost reagovat na podněty o porušování registračních podmínek.
	Provádění komplexní kontroly je velmi nákladné
	Četnost kontroly dodržování registračních podmínek probíhá v cyklu 5 let.
	Kontrolní činnost je rozdělená mezi MPSV a jednotlivé KU

Varianta I:

Kontrola registračních podmínek je v kompetenci registračních orgánů, tj. převážně krajských úřadů. Podle dosavadní právní úpravy je plnění podmínek stanovených pro registraci předmětem inspekce poskytování sociálních služeb, vzhledem k tomu, že záměrem bylo, aby inspekce sociálních služeb kontrolovala aktuální stav poskytování sociální služby podle dokumentace předložené při registraci. Praxe prvního roku a půl účinnosti zákona ukázala, že je vhodnější, aby kontroly aktuálnosti dokumentace služby prováděl registrující orgán, který u sebe tyto doklady včetně všech změn uchovává a elektronicky spravuje. Navrhovaným ustanovením se proto kontrola plnění registračních podmínek svěřuje registrujícímu orgánu. Ve většině případů registračních podmínek podle § 79 se však jedná o oblasti, které podléhají kontrole i jiných orgánů. Současně se docílí zjednodušení provádění inspekce sociálních služeb, zvyšuje se flexibilita pro vytváření inspekčních týmů, a to ve smyslu snížení minimálního počtu členů inspekčních týmů v určitých případech na 2 členy. Očekávaným efektem celé úpravy bude snížení doby mezi jednotlivými inspekcemi ze současných 5 let přibližně na polovinu této doby.

Výhody	Nevýhody
Orgány, které rozhodují o registraci, mohou průběžně kontrolovat dodržování registračních podmínek	Zvýší se organizační náročnost koordinace provádění kontroly v oblasti sociálních služeb
Zvýší se flexibilita a četnost kontroly poskytovatelů sociálních služeb a v souvislosti s tím i ochrana uživatelů.	
Z výsledku kontrolní činnosti je možné lépe monitorovat sektor služeb a případné podněty aplikovat do metodického řízení šířit tak dobrou praxi.	

Varianta II

Zachová se současný rozsah kontroly sociálních služeb a jeho výkon se převede na nově vzniklý Inspektorát sociálních služeb, který je samostatným správním orgánem. Inspektorát bude provádět státní kontrolu pouze svými zaměstnanci, a to u všech poskytovatelů sociálních služeb.

Výhody	Nevýhody
Komplexní kontrolní činnost prováděná nezávislým kontrolním orgánem	Registrační orgány nemají mimo rámec správního řízení o registraci možnost reagovat na podněty o porušování registračních podmínek.
	Finančně náročné zajištění činnosti celého úřadu Inspektorátu sociálních služeb

Dotčené subjekty

- Orgány centrální veřejné správy, tj. Ministerstvo práce a sociálních věcí – zejména náklady na úpravu informačních systémů
- Krajské úřady – registrující orgány a inspekční orgány, kontrola registračních podmínek a inspekce sociálních služeb
- Poskytovatelé sociálních služeb – povinnost součinnosti s kontrolními orgány

Identifikace nákladů a přínosů

Náklady

Varianta	Veřejné rozpočty	Účastníci systému
Var 0	Náklady na provádění kontrolní činnosti Náklady na zajištění inspekci sociálních služeb a registrací sociálních služeb	Finanční náklady spojené s zaváděním standardů kvality sociálních služeb u všech poskytovatelů sociálních služeb.
Var I	Náklady na provádění kontrolní činnosti Náklady na zajištění inspekci sociálních služeb a registrací sociálních služeb	Finanční náklady spojené s zaváděním standardů kvality sociálních služeb u všech poskytovatelů sociálních služeb.
Var II	Zvýšené náklady na provádění kontrolní činnosti - tzn. zajištění inspekci sociálních služeb a registrací sociálních služeb	Finanční náklady spojené s zaváděním standardů kvality sociálních služeb u všech poskytovatelů sociálních služeb.

Přínosy

Varianta	Veřejné rozpočty	Účastníci systému
Var 0	Žádné v porovnání se současným stavem	Žádné v porovnání se současným stavem
Var I	Zvýšení efektivity a hospodárnosti poskytování sociálních služeb	Zvýšení efektivity a hospodárnosti poskytování sociálních služeb
Var II	Zvýšení efektivity poskytování sociálních služeb	Žádné v porovnání se současným stavem

3. ZHODNOCENÍ VARIANT – VÝBĚR NEJVHODNĚJŠÍHO ŘEŠENÍ

K variantám vztahujícím se k cíli č. 1:

Stručný popis nejvhodnějšího způsobu řešení

S ohledem na výše uvedené je předkladatelem zvolena Varianta I jako nejvhodnější řešení. Stručně lze vybranou variantu popsat následovně.

Spočívá především v přesnějším vymezení účelu příspěvku na péči a na tento fakt navazující exaktně stanovená kritéria kontroly způsobu využití příspěvku.

Přesnější vymezení kontrolní činnosti umožní provádět kontrolu efektivněji a transparentněji, a to jak z pohledu správního orgánu, tak i z pohledu oprávněných osob. Kontrolní činnost musí vycházet vždy z takových skutečností, které jsou jednoznačně ověřitelné. Z toho důvodu se navrhuje provádět v rámci kontrolní činnosti porovnání objektivně zjištěných skutečností v průběhu posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s faktickou situací oprávněné osoby. Stejně tak se ověřuje, zda skutečnosti, které oprávněná osoba uvedla v rámci její ohlašovací povinnosti, odpovídají faktickému stavu.

Dále se řešení zaměřuje na situaci ve způsobu využití příspěvku u dospělých osob v prvním stupni závislosti, kde podle prováděných analýz nejčastěji dochází k využití příspěvku mimo zákonem stanovený účel. Řešení se zaměřuje na prosazení principu sdílené péče, tj. rozsah péče je sdílen mezi pomocí, kterou nabízí kapacity v rámci přirozeného prostředí oprávněných osob a pomoc, kterou nabízí síť především terénních a ambulantních služeb.

V prvním stupni příspěvku na péči se navrhuje snížit stávající výši příspěvku z 2 000 Kč na 800 Kč měsíčně. Ve čtvrtém stupni příspěvku na péči se navrhuje zvýšit stávající výši z 11 000 Kč na 12 000 Kč, a to jak u dospělých osob tak i u osob mladších 18 let.

Snížení příspěvku u všech jeho příjemců vychází z analýzy způsobu jeho využití, analýzy systému posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a současně z analýzy nákladovosti služeb sociální péče, které jsou pro soby v této situaci vhodné, tj. především pečovatelská služba. Příjemci příspěvku na péči ve stupni I. žijí obvykle samostatně a z hlediska kritérií posuzování potřebují především pomoc v oblasti soběstačnosti, a to nikoliv nepřetržitou, tj. potřebují především pomoc se zvládnutím domácnosti a obstaráváním si osobních záležitostí. Tyto potřeby nejlépe zabezpečuje pečovatelská služba. Průměrné měsíční náklady na zajištění pečovatelské služby u jednoho klienta jsou ve výši cca 1 500 Kč a průměrná měsíční úhrada za pečovatelskou službu činí cca 400 Kč. S ohledem na tyto údaje a charakter dávky jako příspěvku je navrhovaná výše odpovídající.

Největší skupinou příjemců příspěvku na péči ve všech stupních závislosti jsou senioři; ve stupni I se jedná o 72 000 osob starších 65 let. Více než 6 000 těchto osob neuvádí způsob zajištění péče a cca 25 000 osob využívá služeb pečovatelské služby. Z toho vyplývá, že cca 40 000 seniorů si zabezpečuje péči především v rámci rodiny. S ohledem na skutečnost, že potřeba péče v situaci, která odpovídá I. stupni závislosti, má spíše charakter občasné výpomoci v domácnosti a při vyřizování osobních záležitostí, je možné objektivně předpokládat, že částka 800 Kč dostatečně pokrývá vzniklé náklady pečujících osob. Průměrný měsíční hodinový rozsah poskytované pečovatelské služby je 8 hodin měsíčně. Vzhledem k tomu, že maximální výše úhrady za pečovatelskou službu činí 100 Kč za hodinu, navrhovaná výše příspěvku na péči zcela odpovídá obvyklému způsobu zabezpečení péče. Stejně tak tomu je i při zajištění péče osobami blízkými, a to i v případě, že rozsah péče bude dvojnásobný, než je tomu u pečovatelské služby (16 hodin péče měsíčně), pak stát přispívá 50 Kč na hodinu pečujícím osobám.

Vedle služeb sociální péče, za které platí uživatel služby úhradu, existuje rozsáhlá síť služeb sociální prevence, které jsou pro uživatele zdarma. Jedná se především o sociální poradenství a sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením. V ČR je podle posledních údajů z registru sociálních služeb více než 350 služeb sociálního poradenství pro seniory a osoby se zdravotním postižením a téměř 250 sociálně aktivizačních služeb. Ze státního rozpočtu jsou na tyto služby poskytovány dotace ve výši téměř 300 mil. Kč ročně.

Zvýšení příspěvku ve stupni závislosti IV umožní komplexněji zajistit odpovídající rozsah péče. Osoby, které jsou zcela závislé na pomoci jiné osoby, vyžadují fakticky nepřetržitou péči. Měsíční náklady potřebné k zajištění komplexní péče o osobu ve stupni závislosti IV se v případě pobytových služeb sociální péče pohybují v rozmezí mezi 25 000 až 30 000 Kč. Předpokládá se, že člověk vedle úhrady za péči (ve výši příspěvku na péči – 11 000 Kč) hradí také úhradu za stravu a pobyt, která činí obvykle 7 500 Kč. Uživatel sociální služby se podílí na úhradě nákladů cca 62 až 74 % z celkových nákladů. Zvýšením příspěvku o 1 000 Kč a prováděnými valorizacemi invalidních a starobních důchodů dojde k posílení úhrady péče ze strany uživatele služby, tj. $(12\,000 + 8\,000) / 25\,000$ až $30\,000 = 80\%$ respektive 67%. K obdobným relacím dojde taktéž při zajištění péče formou terénní či ambulantní služby, nebo formou péče zajištěné osobami blízkými. U zvýšení příspěvku ve stupni závislosti IV není pochyb, že příspěvek bude zcela využit na zajištění péče.

Počet osob, které jsou v péči registrovaných poskytovatelů sociálních služeb, a počet osob, o které je pečováno především osobami blízkými, je téměř totožný, tj. cca 9 000 osob využívá sociálních služeb a o stejný počet je pečováno osobami blízkými. Pečujícím osobám

je započítána doba péče jako tzv. náhradní doba pro účely důchodového pojištění, stát za ně hradí zdravotní pojištění a jsou taktéž chráněni z hlediska využití nástrojů politiky zaměstnanosti. Příspěvek na péči není započítáván jako příjem, a to jak v systému sociálních dávek, tak i v systému daňovém. Jedná se tedy o dávku, která není zatížena žádnou další podmínkou, než je zajištění řádné péče.

V rámci návrhu je také řešena situace dětí do 18 let věku (kvalifikovaným odhadem cca 3 000 až 5 000 dětí), které z důvodu zdravotního postižení vyžadují mimořádnou pomoc, kterou zdravé dítě nevyžaduje. To se týká především malých dětí, se zdravotním postižením vyžadujícím mimořádnou pomoc ve vztahu ke stravování, ošetrovatelskému a léčebnému režimu. Zohlednění mimořádné pomoci a snížení počtu závislostí na nejméně 4 úkony přispěje k tomu, že do systému příspěvku na péči vstoupí nyní nejen děti, vyžadující mimořádnou pomoc ale i tzv. hraniční případy, které nyní o 1 úkon neuspěly.

Souhrn nákladů a přínosů vztahujících se k cíli 1 v kontextu dopadů na státní rozpočet

Úprava výše příspěvku na péči ve stupni I na 800,- Kč měsíčně bude mít následující dopady na státní rozpočet:

$$/(103\ 000 * 2\ 000) - (103\ 000 * 800) / * 12 = \mathbf{1\ 48\ 3\ 200\ 000\ Kč\ ročně\ úspory.}$$

Úprava výše příspěvku na péči ve stupni IV na 12 000 Kč (zvýšení o 1 000 Kč) bude mít následující dopady na státní rozpočet:

$$22\ 000 * 1\ 000 * 12 = \mathbf{264\ 000\ 000\ Kč\ ročně\ nový\ dopad\ na\ státní\ rozpočet.}$$

Současně je však nezbytné posílit případovou kontrolní činnost obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Vyšší intenzita kontrolní činnosti je možná jedině za podmínky rozšíření personálních kapacit správních orgánů. V tomto kontextu se navrhuje, aby byl obcím III. typu **zvýšen „příspěvek na výkon státní správy“ o 200 mil. Kč ročně**, a to účelově prostřednictvím dotace ze státního rozpočtu pro období let 2009 a 2010. V následujícím období bude využití dotace ze strany obcí III. typu vyhodnoceno a potřebné objemy finančních prostředků budou zohledněny v konstrukci příspěvku na výkon státní správy. V současnosti je obcím III. typu poskytováno ze státního rozpočtu k zajištění výkonu státní správy v předmětné agendě cca 400 mil. Kč a z toho 200 mil. Kč ve formě zúčtovatelné dotace. Tímto opatření bude možné docílit zvýšení personální kapacity až o 400 pracovníků. V tomto případě se bude agendě příspěvku na péči věnovat až 1 300 pracovníků obecních úřadů, což v přepočtu znamená cca 200 klientů na jednoho pracovníka. Tento poměr již umožňuje aplikovat metody individuální sociální práce a současně důsledně aplikovat metody kontroly využití příspěvku.

Lze předpokládat, že úprava posuzování závislosti dětí povede k tomu, že do systému by mohlo nově každý rok vstoupit cca 3 000 osob do 18 let věku (I. stupeň příspěvku na péči) a u 1 000 osob do 18 let věku by mohlo dojít k zvýšení stupně závislosti (především zvýšení ze stupně I. na stupeň II. příspěvku na péči). Z tohoto lze vyvodit následující dopady na státní rozpočet:

Maximálně 4 000 dětí do 18 let vstoupí do systému a vznikne jim nárok na příspěvek na péči ve stupni I = $4\ 000 * 3\ 000 * 12 = \mathbf{144\ mil.\ Kč\ ročně\ nového\ mandatorního\ dopadu.}$

Maximálně 1 000 dětí do 18 let může být posouzeno nově tak, že jim vznikne nárok na výplatu příspěvku na péči nikoliv ve stupni I jako doposud, ale ve stupni II = $1\ 000 * (5\ 000 - 3\ 000) * 12 = 24$ mil. Kč ročně nového mandatorního dopadu.

Celková bilance dopadů na státní rozpočet v rámci cíle č. 1 je pak následující:

Od úspory vyplývající ze snížení výše příspěvku na péči ve stupni I (1 483 200 000 Kč) odečítáme dopady z titulu zvýšení příspěvku na péči ve stupni IV. (264 000 000 Kč), z titulu změny posudkových kritérií pro osoby mladší 18 let (168 000 000 Kč) Kč a dopady z titulu zajištění výkonu státní správy obcemi III. typu (200 000 000 Kč). **Výsledná úspora pak činí 851 200 000 Kč ročně.**

Vedle návrhů, které jsou obsaženy v předložené novelizaci zákona o sociálních službách, uplyne koncem roku 2008 dvouletá lhůta stanovená v přechodných ustanoveních zákona o sociálních službách, podle kterých je některým osobám vyplácen příspěvek na péči ve vyšší výměře, než je stanovený stupeň závislosti. Jedná se o cca 16 000 osob, u kterých dojde k novému posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na přelomu let 2008 a 2009. Dopady tohoto procesu nelze přesně bilancovat, přesto je možné předpokládat, že v cca 30% případů dojde ke snížení příspěvku na péči na základě objektivizace jejich zdravotního stavu, což může přinést roční úsporu ve výši až 250 mil. Kč.

Stejně tak je nutno zohlednit postupnou stabilizaci průběhu správního řízení o nároku na příspěvek na péči. V roce 2008 jsou roční výdaje státního rozpočtu stále zatíženy doplatky nároků na příspěvek na péči z roku 2007. Přestože je měsíčně vypláceno 240 až 250 tis. příspěvků na péči, skutečný počet příjemců tohoto příspěvku je v daném měsíci o cca 10 tis. nižší. Tuto situaci lze vyčíslit v dopadech cca 500 mil. Kč ročně.

Implementace

Orgánem, který je určen k implementaci předmětných návrhů je Ministerstvo práce a sociálních věcí.

Dopad regulace se dotkne především způsobu práce příslušných útvarů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a částečně také oprávněných osob.

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností budou provádět intenzivnější individuální práci s žadateli o příspěvek, příjemci příspěvku a s prostředím, ve kterém je zajišťována péče. Budou používat především metody sociální práce, a to i v rámci kontrolní činnosti. S ohledem na zvýšené požadavky v intenzitě práce odborných útvarů obecních úřadů obcí s rozšířenou působností je nezbytné navýšit příspěvek na výkon státní správy, a to podle počtu případů, které daný obecní úřad řeší.

Oprávněným osobám jsou ukládány nové povinnosti, které se týkají především zintenzivnění komunikace s příslušnými obecními úřady, a to za účelem zajištění informací o způsobech zajištění péče s tím, že svobodná volba způsobu péče v rámci zákonných podmínek není dotčena.

Vynucování

Z toho důvodu, že dochází ke stanovení přesnějších podmínek pro získání příspěvku na péči, je možné očekávat, že ne všechny oprávněné osoby budou ochotny přizpůsobit se těmto

podmínkám. Navrhované řešení a nástroje stávající právní úpravy umožňují docílit žádoucích postupů na straně oprávněných osob několika způsoby:

- Poradenství a individuální podpora formou sociální práce
- Kontrola využití příspěvku a uložení opatření k nápravě
- Využití institutu zvláštního příjemce příspěvku na péči
- Možnost ukončení výplaty příspěvku na péči, respektive nemusí dojít ke vzniku nároku na příspěvek a jeho výplatu

Stejně tak je možným rizikem nejednotný postup obecních úřadů. V tomto ohledu je účinným nástrojem systém veřejnosprávní kontroly v místě, kterou provádí nadřízený správní orgán, což je v případě obecních úřadů obcí s rozšířenou působností místně příslušný krajský úřad.

K variantám vztahujícím se k cíli č. 2:

Stručný popis nejvhodnějšího způsobu řešení

S ohledem na výše uvedené je předkladatelem zvolena Varianta II jako nejvhodnější řešení. Stručně lze vybranou variantu popsat následovně:

V této variantě je navrhováno, aby byl vytvořen celostátní, jednotný systém sběru dat o efektivitě, hospodárnosti a účelnosti jednotlivých druhů sociálních služeb. Současně se upravují vzájemné kompetence místní a krajské samosprávy v oblasti plánování sociálních služeb. Účinnost ustanovení, která upravují decentralizaci dotačních procesů na krajskou úroveň, se navrhuje od 1. ledna 2012, a to z důvodu nutnosti předchozího vytvoření dostatečně vypovídající datové základny o sociálních službách.

V systému sociálních služeb je nezbytné docílit toho, aby na celém území ČR byla zajištěna srovnatelná dostupnost sociálních služeb v odpovídající kvalitě, a to v rozsahu, který odpovídá potřebám obyvatel. Vývoj sociálních služeb v posledních 15 letech však nebyl ve všech regionech stejný. Koncepční pojetí přístupu k vybavenosti území sociálními službami přinesl až zákon o sociálních službách. Z dostupných dat o systému sociálních služeb je zřejmé, že fungování jednotlivých druhů služeb nevychází z jednotného referenčního základu. Lze sledovat značné rozdíly v oblasti personálního zajištění služeb, v metodách práce, ale především v ekonomických ukazatelích. Rozfázování procesu decentralizace je tedy nevyhnutelné. V první fázi bude vytvořena jednotná datová základna a z ní vyplývající referenční základ pro vzájemné srovnávání poskytovatelů sociálních služeb v rámci jednoho druhu služby, mezi službami navzájem a v neposlední řadě také srovnávání z hlediska územní vybavenosti. Ve druhé fázi dojde k samotné decentralizaci dotačních procesů, přičemž stát bude mít možnost důsledně a objektivně sledovat způsob využití dotace a její výši, popřípadě vnitřní strukturu regulovat tak, aby nedocházelo k nežádoucím regionálním rozdílům.

Souhrn nákladů a přínosů vztahujících se k cíli 2 v kontextu dopadů na státní rozpočet

Úprava informačních systémů bude prováděna v gesci MPSV a z prostředků rozpočtové kapitoly MPSV. S ohledem na rozsah prováděných změn a flexibilitu stávajícího informačního systému, nepřinese tato činnost žádné významné finanční dopady.

Náklady na provádění kontrolní činnosti činí 30 mil. Kč ročně. Současné objemy příspěvku na výkon státní správy krajů tuto částku neobsahují a jedná se tedy o nové dopady na státní rozpočet. Z těchto prostředků budou hrazeny kontrolní procesy v rámci

zákonu o finanční kontrole. Navrhovaná částka zohledňuje stávající právní úpravu přijatou zákonem o stabilizaci veřejných rozpočtů, podle které se krajské úřady v přenesené působnosti podílejí se na finanční kontrole využití dotací poskytnutých ministerstvem (§ 101 odst. 6 zákona o sociálních službách). Další povinnosti krajským úřadům ukládá předložený návrh novelizace zákona o sociálních službách, a to v oblasti kontroly správnosti a úplnosti údajů o poskytovaných sociálních službách, které budou poskytovatelé sociálních služeb povinni sdělovat (§ 85 odst. 5). Rovněž tato kontrolní činnost krajských úřadů souvisí s poskytováním dotací. Poměr nákladů na kontrolní činnost a celkového objemu ročně kontrolované částky je nižší než 0,4% (podíl na objemu veřejných zdrojů k zajištění poskytování sociálních služeb).

Náklady na zajištění tvorby střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb budou satureovány z prostředků evropských strukturálních fondů. V současné době jsou již vyhlášeny výzvy pro předkládání projektů krajů.

Implementace

Orgánem, který je určen k implementaci předmětných návrhů, je Ministerstvo práce a sociálních věcí .

Dopad regulace se dotkne především krajů a poskytovatelů sociálních služeb. Poskytovatelé sociálních služeb budou povinni v pravidelných cyklech poskytovat vybrané údaje, podle kterých bude možné vyhodnocovat efektivitu, hospodárnost a účelnost jak použitých veřejných zdrojů, tak i samotného procesu poskytování sociálních služeb. Krajské úřady budou kontrolovat správnost a úplnost těchto údajů.

Vynucování

Způsob získání údajů od poskytovatelů sociálních služeb je plánován tak, aby byl maximálně uživatelsky přístupný a byl založen na takových údajích, kterými každý poskytovatel služby disponuje. Přesto je navrhováno, aby tato činnost podléhala standardním kontrolním mechanismům, které provádí krajské úřady a současně je navržena možnost uložit peněžní sankci za neplnění této povinnosti.

K variantám vztahujícím se k cíli č. 3:

Stručný popis nejvhodnějšího způsobu řešení

S ohledem na výše uvedené je předkladatelem zvolena Varianta I jako nejvhodnější řešení. Stručně lze vybranou variantu popsat následovně.

Kontrola registračních podmínek je v kompetenci registračních orgánů, tj. převážně krajských úřadů. Současně se docílí zjednodušení provádění inspekcí sociálních služeb, zvyšuje se flexibilita pro vytváření inspekčních týmů. Očekávaným efektem celé úpravy bude snížení doby mezi jednotlivými inspekcemi ze současných 5 let přibližně na polovinu této doby.

Souhrn nákladů a přínosů vztahujících se k cíli 3 v kontextu dopadů na státní rozpočet

Náklady na provádění kontrolní činnosti, tj. jak inspekci sociálních služeb a registrační kontroly činí **30 mil. Kč ročně. Současné objemy příspěvku na výkon státní správy krajů tuto částku neobsahují a jedná se tedy o nové dopady na státní rozpočet.**

Implementace

Orgánem, který je určen k implementaci předmětných návrhů je Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR a krajské úřady.

Dopad regulace se dotkne především poskytovatelů sociálních služeb. Krajské úřady a ministerstvo budou mít za povinnost provádět kontrolu poskytovatelů sociálních služeb tak, aby byl naplňován princip ochrany uživatelů sociálních služeb.

Vynucování

Vynucování je zajištěno novou pravomocí ukládání opatření v rámci provádění inspekci sociálních služeb a sankcí za jejich neplnění.

Přezkum účinnosti ke všem výše vybraným řešením

Z hlediska kritérií přezkumu účinnosti, která jsou dána Obecnými zásadami pro hodnocení dopadů regulace, nelze předpokládat nutnost stanovení časových limitů účinnosti navrhovaných opatření.

Konzultace ke všem výše uváděným řešením

V oblasti sociálních služeb je nastolen trvalý konzultační proces se všemi aktéry systému a průběžně jsou vyhodnocovány podněty směřující k úpravám předmětného zákona a dalších souvisejících právních předpisů. Základní platformou pro uskutečnění tohoto průběžného konzultačního procesu je Komise pro rozvoj sociálních služeb, která je poradním a iniciačním orgánem ministra práce a sociálních věcí.

V komisi jsou zastoupeni všichni aktéři systému, tj. zástupci dotčených resortů, zástupci územní veřejné správy, zástupci střešních organizací poskytovatelů sociálních služeb a samozřejmě také zástupci uživatelů sociálních služeb.

Veškerá opatření obsažená v tomto návrhu byla konzultována jak na společných jednáních komise, tak s jednotlivými členy v rámci jejich struktur. Konzultace byly prováděny s následujícími subjekty:

- Kancelář veřejného ochránce práv
- Ministerstvo zdravotnictví
- Ministerstvo financí
- Sekce pro lidská práva Úřadu vlády ČR
- Vládní výbor pro osoby se zdravotním postižením
- Rada vlády pro seniory a stárnutí populace
- Rada hospodářské a sociální dohody
- Svaz měst a obcí ČR
- Asociace krajů ČR
- Národní rada osob se zdravotním postižením

- EURAG ČR (zástupci seniorských organizací)
- Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR
- Česká asociace pečovatelské služby
- Česká asociace streetwork
- Sdružení azylových domů
- Profesionální komora sociálních pracovníků
- Česká rada humanitárních organizací
- Unie zaměstnavatelských svazů ČR
- Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče
- Charita ČR
- Spolek oborové konference nestátních neziskových organizací působících v sociální a zdravotně sociální oblasti

Kontakt

Závěrečnou zprávu RIA zpracoval:

Mgr. Martin Žárský

Ministerstvo práce a sociálních věcí, odbor sociálních služeb

Telefon: 221 922 248

e-mail: martin.zarsky@mpsv.cz

II. Soulad s ústavním pořádkem

Předložený návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

III. Soulad s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s právem EU

Předložený návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je ČR vázána a není v rozporu s právem Evropských společenství.

Poskytování příspěvku na péči (dále jen příspěvek) v rámci Evropské unie se řídí Nařízením Rady (EHS) č. 1408/71 o aplikaci soustav sociálního zabezpečení na osoby zaměstnané, samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci společenství.

Příspěvek je podle judikatury Evropského soudního dvora považován za dávku v nemoci, kterou poskytuje příslušná instituce státu, který je kompetentní k úhradě zdravotní péče. Nárok na příspěvek na péči má proto občan jen v případě, že je českým zdravotním pojištěncem. Pokud žadatel nesplňuje uvedenou podmínku, není oprávněnou osobou k přiznání příspěvku, a to ani v případě, že by bydlel v České republice. Naopak nárok na příspěvek může vzniknout osobám žijícím v jiných členských státech EU za podmínky, že jsou českými zdravotními pojištěnci (náklady na jejich zdravotní péči v cizině nese česká zdravotní pojišťovna).

V případech, kdy na území České republiky žije nebo pracuje občan členského státu EU, který si požádá o příspěvek na péči, stejně jako u českého občana v jiném členském státě, musí místně příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností přednostně ověřit příslušnost takové osoby k českým právním předpisům, tzn. její příslušnost k české zdravotní pojišťovně.

Závazky vyplývající z Evropské sociální charty se systému sociálních služeb dotýkají především v jejich člancích č. 13 a 14. Novelou zákona o sociálních službách nebudou tyto závazky nijak dotčeny.

Závazky vyplývající z Evropské charty místní samosprávy, a to především z článku č. 9, jsou naplněny, tj. svěřené kompetence obecním a krajským samosprávám (v samostatné i přenesené působnosti) jsou v návrhu dostatečně kompenzovány finančními zdroji.

Zvláštní část

K čl. I

K bodu 1

V návaznosti na úpravu ustanovení týkajících se plánování v oblasti sociálních služeb se upřesňuje definice pojmu „plán rozvoje sociálních služeb“.

K bodu 2

Poznámka pod čarou č. 6 odkazuje na přímo použitelný předpis Evropských společenství, z kterého vyplývá občanům EU a jejich rodinným příslušníkům nárok na sociální výhody. S ohledem na právo ES a judikaturu Evropského soudního dvora ve věcech dávek dlouhodobé péče je příspěvek na péči považován za dávku v nemoci, která podléhá koordinaci ve smyslu nařízení Rady (EHS) 1408/71. S ohledem na tuto skutečnost se mění stávající odkaz v poznámce pod čarou.

K bodu 3

Podle současné právní úpravy vzniká nárok na příspěvek na péči při splnění stanovených podmínek bez ohledu na to, kdo příjemci tohoto příspěvku poskytuje pomoc. Nově se stanovuje další podmínka nároku na příspěvek na péči v tom smyslu, že nárok vzniká jedině za podmínky, že potřebná pomoc bude příjemci příspěvku poskytována osobou blízkou nebo jinou fyzickou osobou, nebo registrovaným poskytovatelem sociálních služeb, popř. hospicem. Vedle objektivně zjištěné potřeby péče tak bude také zajištěno, že péče bude odpovídajícím způsobem poskytována. Hlavním důvodem navrhované změny je naplnění účelu příspěvku na péči, tzn., že společnost se zavazuje přispívat na zajištění péče v těch případech, kdy i na straně příjemců příspěvku je zájem na zvýšení kvality jejich života prostřednictvím služeb registrovaných poskytovatelů sociálních služeb, péče zajišťované blízkými nebo jinými osobami v přirozeném prostředí osoby, nebo kombinací obou způsobů.

Současně se navrhuje, aby zanikal nárok na příspěvek v případě, kdy je osoba hospitalizována. Důvodem je skutečnost, že osoby, kterým je příspěvek určen, jsou s ohledem na celkový zdravotní stav častěji hospitalizovány. Bylo by tedy nepřijatelné připustit, aby při každé hospitalizaci zanikal nárok na příspěvek. Podle jiných ustanovení zákona (§ 14a) se v těchto případech zastavuje výplata příspěvku, pokud hospitalizace trvá celý kalendářní měsíc, za který výplata náleží, a po ukončení hospitalizace se výplata příspěvku opět obnovuje.

K bodu 4

U osob do 18 let věku se navrhuje snížení počtu úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti, které tato osoba není schopna zvládnout, rozhodného pro zařazení do stupně I (lehká závislost). Toto opatření rozšíří možnost přístupu dětí se zdravotním postižením k uznání závislosti ve stupni I (lehká závislost) a tím i k příspěvku na péči.

K bodu 5

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, upravuje bližší vymezení úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti a současně u jednotlivých úkonů určuje věk osob mladších 18 let, u kterých se schopnost zvládnout úkon nehodnotí z toho důvodu, že ani zdravé dítě téhož věku takový úkon nesvede. Z těchto důvodů se nehodnotí schopnost zvládat řadu úkonů zejména u dětí do 7 let věku s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem, které jsou tak znevýhodněny. Navrhovaná změna zajistí, aby v případě dětí s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem do 7 let věku bylo možno, oproti současné právní úpravě, uznat závislost ve třech úkonech, kde se nyní schopnost zvládat úkon z důvodů věkové nezralosti nehodnotí. Tím se zajistí, aby zejména děti s metabolickými, ale i jinými zdravotními postiženími zejména interního charakteru, dosáhly snadněji na stupeň závislosti, popřípadě bude možno uznat i závislost vyššího stupně.

K bodu 6

Zvýšení příspěvku ve stupni IV (úplná závislost) umožní komplexněji zajistit odpovídající rozsah péče. Osoby, které jsou zcela závislé na pomoci jiné osoby, vyžadují fakticky nepřetržitou péči. Měsíční náklady potřebné k zajištění komplexní péče o osobu ve stupni IV (úplná závislost) se např. v případě pobytových služeb sociální péče pohybují v rozmezí mezi 25 000 až 30 000 Kč.

K bodu 7

Navrhované snížení výše příspěvku ve stupni I (lehká závislost) u osob starších 18 let z dosavadních 2 000 Kč na 800 Kč vychází z poznatků získaných z analýzy způsobu využití příspěvku, analýzy systému posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a současně z analýzy nákladovosti služeb sociální péče, které jsou pro tyto osoby vhodné. Příspěvek ve stupni I (lehká závislost) pobírá cca 105 000 osob starších 18 let, z nichž téměř polovina nevyužívá žádné sociální služby, přestože odpovídající druhy sociálních služeb jsou všeobecně dostupné. Příjemci příspěvku na péči ve stupni I žijí obvykle samostatně a z hlediska kritérií pro posuzování závislosti potřebují především pomoc v oblasti soběstačnosti, a to nikoliv nepřetržitou, tj. potřebují především pomoc se zvládnutím domácnosti a obstaráváním si osobních záležitostí. Tyto potřeby nejlépe zabezpečuje pečovatelská služba. Průměrné měsíční náklady na zajištění pečovatelské služby u jednoho

klienta jsou ve výši cca 1 500 Kč a průměrná měsíční úhrada za pečovatelskou službu činí cca 400 Kč. S ohledem na tyto údaje a charakter dávky jako příspěvku je navrhovaná výše odpovídající.

K bodu 8

Navrhovaným ustanovením se stanoví postup správního orgánu v případě, kdy oprávněná osoba nesplňuje podmínky nároku na příspěvek.

K bodu 9

V návaznosti na nové vymezení nároku na příspěvek v § 7 odst. 2 (bod 2) se mění rovněž ustanovení upravující zastavení výplaty příspěvku v případech, kdy je poživateli příspěvku poskytována péče z jiných důvodů, než k jakým slouží příspěvek. Podle dosavadní právní úpravy výplata příspěvku nenáleží kromě doby poskytování ústavní péče ve zdravotnickém zařízení, která trvá celý kalendářní měsíc, také např. při pobytu poživatele příspěvku ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy nebo po dobu výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence, avšak nárok na příspěvek nadále trvá. Podle navrhované právní úpravy již osoby nebudou mít v těchto případech, s výjimkou ústavní péče ve zdravotnickém zařízení, nárok na příspěvek, proto se zastavení výplaty příspěvku vztahuje již jen na dobu pobytu ve zdravotnickém zařízení.

Nově se navrhuje nezastavovat výplatu příspěvku v případech, kdy poživatelem příspěvku je osoba, se kterou byla do zdravotnického zařízení přijata pečující osoba jako průvodce. Průvodce v těchto případech zabezpečuje mimo psychosociální podpory také pomoc s naplňováním potřeb osoby ve smyslu denní péče, kterou vyžaduje její dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, tedy péče, která nesouvisí přímo s důvodem hospitalizace.

K bodům 10 a 11

S ohledem na četné podněty z praxe se mění ustanovení o přechodu nároku na příspěvek v případě úmrtí oprávněné osoby. Podle dosavadní právní úpravy mají přednost při přechodu nároku na příspěvek osoby, které žily se zemřelým v domácnosti, před osobami blízkými, které zemřelému skutečně poskytovaly péči, avšak nežily s ním v domácnosti. Navrhovaná právní úprava je ve vztahu k pečujícím osobám spravedlivější.

K bodům 12 až 16

Ustanovení, které upravuje povinnosti žadatele o příspěvek, oprávněné osoby a jiných příjemců příspěvku, se upřesňuje s ohledem na nové vymezení nároku na příspěvek.

K bodu 17

Jedná se o změnu ohlašovací povinnosti v návaznosti na změnu § 14a odst. 1 (bod 9).

K bodu 18

Navrhuje se stanovit povinnost pečujícím osobám oznámit úmrtí osoby. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností jsou v současné době informovány o úmrtí

oprávněné osoby se značnou prodlevou. Zejména v případech, kdy je příspěvek vyplácen na účet, tak dochází k neoprávněné výplatě příspěvku. Nesplnění této povinnosti je správním deliktem (body 85, 90 a 91). Poučení o této povinnosti bude součástí tiskopisu, na kterém pečující osoba svým podpisem osvědčuje souhlas s poskytováním péče.

K bodu 19

Obdobně jako se podává žádost o přiznání příspěvku, bude i žádost o změnu výše již přiznaného příspěvku podávána na předepsaném tiskopisu.

K bodu 20

Doplňuje se ustanovení o povinných náležitostech žádosti o příspěvek. Vzhledem k novému vymezení nároku na příspěvek je nezbytné, aby fyzická nebo právnická osoba, která bude poskytovat žadateli o příspěvek pomoc, byla známa již při rozhodování o příspěvku.

K bodům 21 a 22

Navrhuje se, aby sociální šetření bylo podkladem pro posouzení stupně závislosti úřadem práce, nikoliv pro rozhodování o příspěvku. Účelem této úpravy je sjednocení rozhodovací praxe obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, kdy nyní v cca 5 % případů dochází k tomu, že příspěvek na péči je přiznán podle výsledku sociálního šetření, nikoliv podle výsledku posouzení stupně závislosti. Sociální šetření i po navrhované změně zůstane expertním stanoviskem při posuzování stupně závislosti.

Sociální pracovník provádějící sociální šetření získá podstatně větší prostor k samostatnému zjišťování a popsání učiněných zjištění. Jeho úkolem bude spolehlivě popsat a zhodnotit schopnost samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí; nebude již provádět hodnocení jednotlivých úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti, ale zaměří se na popis zásadních skutečností, které mohou mít za následek závislost na péči druhé osoby. Sociální šetření se zaměří zejména na následující fakta:

- Popis, zda skutečnosti byly zaznamenány na základě ústní informace žadatele, informace člena rodiny nebo jiné osoby přítomné sociálnímu šetření, vlastním zjištěním sociálním pracovníkem prostřednictvím metod sociální práce apod.
- Popis a vyhodnocení prostředí, tj. kde klient žije, s kým, charakter bydlení apod.
- Popis aktivit, které jsou klientem během dne zpravidla vykonávány, tj. denní profil, co klient během dne zpravidla dělá a jak je sociálně integrován (domácí aktivity, omezení, případné pracovní a volnočasové aktivity, u dítěte návštěva předškolního zařízení, školní docházka, příprava pro pracovní uplatnění, výsledky, problémy, omezení)
- Popis a vyhodnocení pomoci a péče (které formy jsou poskytovány, při jakých činnostech, jak často, kým apod.)
- Popis a vyhodnocení stavu rozumových a duševních schopností, komunikace, orientace osoby v čase a místě, projevy chování, zacházení s penězi, apod.
- Popis a vyhodnocení pohyblivosti (mobility) a orientace zrakem (v bytě, mimo byt, opěrné pomůcky – jaké, přemísťování z/na lůžko - sed – stání, přenášení běžných předmětů apod.
- Popis a vyhodnocení situace v oblasti zajištění stravování a pitného režimu
- Popis a vyhodnocení situace v oblasti osobní hygieny
- Popis a vyhodnocení situace v oblasti oblékání

- Popis intenzity poskytované zdravotní ošetrovatelské péče
- Popis a vyhodnocení situace v oblasti vedení domácnosti.

Písemný záznam o výsledku sociálního šetření bude přílohou žádosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností o posouzení stupně závislosti, kterou zasílá úřadu práce.

K bodu 23

Součástí výsledku posouzení stupně závislosti, který úřad práce sděluje obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, bude i seznam úkonů, které osoba není schopna zvládat. Tento podklad bude sloužit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností při kontrole využívání příspěvku k posouzení, zda poskytovaná pomoc je v souladu se stanoveným stupněm závislosti.

K bodu 24

Pokud je žadatel o příspěvek v ústavní péči zdravotnického zařízení, nemohou sociální pracovníci obce s rozšířenou působností objektivně provést sociální šetření, protože je žadatel mimo své přirozené sociální prostředí. Z tohoto důvodu a z důvodu běhu lhůty pro vydání rozhodnutí o příspěvku se navrhuje, aby po uvedené dobu bylo řízení přerušeno.

K bodům 25 a 26

Rozšiřuje a upřesňuje se obsah a rozsah kontrolní činnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Přesnější vymezení kontrolní činnosti umožní provádět kontrolu efektivněji a transparentněji, a to jak z pohledu správního orgánu, tak i z pohledu oprávněných osob. V rámci kontrolní činnosti se bude provádět také porovnání objektivně zjištěných skutečností v průběhu posuzování dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s faktickou situací oprávněné osoby. Stejně tak se bude ověřovat, zda skutečnosti, které oprávněná osoba uvedla v rámci její ohlašovací povinnosti, odpovídají faktickému stavu. Zejména v případech, kdy pečující osobou je fyzická osoba, bude sledováno, zda tato osoba poskytuje péči osobně a zda je k poskytování této pomoci zdravotně způsobilá. V praxi se vyskytují případy, kdy je jako pečující osoba uváděna osoba, která je sama závislá na pomoci jiné osoby, osoba invalidní pro těžké zdravotní postižení nebo člen rodiny převážně se zdržující mimo místo pobytu osoby, které má poskytovat péči.

Na provádění této kontrolní činnosti není vhodné aplikovat zákon o státní kontrole, který vyžaduje složité procesní postupy. Zjištěné skutečnosti při provádění kontroly nejsou primárně podkladem pro rozhodnutí o opatřeních, které zákon o sociálních službách umožňuje. V případě, že jsou shledány nežádoucí okolnosti, které jsou řešitelné metodami sociální práce, poskytne úřad podporu sám nebo zprostředkuje odbornou pomoc k jejich řešení. V případě, že jsou zjištěny skutečnosti, které není možné řešit sociální prací, je následným krokem zahájení správního řízení se všemi oprávněnými prostředky. Vyloučení kontrolní činnosti v tomto rozsahu ze státní kontroly také významně zkracuje dobu řešení případných problémů u příjemců příspěvku.

K bodu 27

Základní charakteristikou osobní asistence na rozdíl od pečovatelské služby je její poskytování v časových úsecích vázaných na potřebu pomoci a podpory u konkrétního uživatele, ale bez ohledu na konkrétní úkony, které bude nutné v této době poskytnout. Potřeba je vyjádřena nejen mírou postižení, ale také sociální situací a možnostmi každého konkrétního uživatele. Dosavadní právní úprava neukládá poskytovatelům povinnost nabízet svou službu nepřetržitě, ale očekávala doplňování případné nepřetržité potřeby od více poskytovatelů. Toto se v praxi ne zcela osvědčilo a proto návrh směřuje ke stanovení této povinnosti. Poskytování osobní asistence ovšem musí vždy vycházet z vymezení potřeb a musí být předem stanoveno smlouvou, tj. nejedná se o pohotovostní službu. Je nezbytné pro ni striktně aplikovat principy individuálního plánování služby.

K bodům 28 a 29

Jedná se o legislativně technické úpravy, které uvedou znění dotčeného ustanovení do souladu s ostatními ustanoveními vymezujícími jednotlivé druhy služeb.

K bodu 30

Zákon o sociálních službách nestanoví speciální úpravu pro režim výkonu ústavní výchovy v domovech pro osoby se zdravotním postižením. Podle současné právní úpravy platí pro výkon ústavní výchovy v těchto zařízeních přiměřeně ustanovení zákona o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních (zákon č. 109/2002 Sb.), a to pokud jde o ustanovení o právech a povinnostech dětí. Navrhuje se rozšířit okruh podpůrné aplikace zákona č. 109/2002 Sb. i o ustanovení upravující práva a povinnosti ředitele zařízení, zejména pokud jde o spolupráci mezi zařízením a zákonnými zástupci dítěte. Dále se umožňuje poskytování kapesného dětem s nařízenou ústavní výchovou. Tato právní úprava se bude vztahovat i na případy umístění dítěte v domově pro osoby se zdravotním postižením na základě rozhodnutí soudu o předběžném opatření.

K bodu 31

Raná péče (§ 54) má být vždy poskytována formou terénní služby. Tuto formu je možno doplnit ambulantní formou služby. Současná právní úprava nabízí ambulantní formu služby jako alternativní variantu poskytování rané péče, což odporuje nejlepší praxi poskytování této služby.

K bodu 32

Na základě poznatků z praxe se navrhuje rozšířit okruh osob, které se po dohodě s poskytovatelem sociálních služeb mohou podílet na placení úhrady za poskytované služby osobě, která nemá příjem nebo její příjem nepostačuje na zaplacení úhrady.

K bodům 33 a 37

Sociální služba chráněného bydlení je službou směřující svou podstatou k posilování schopnosti samostatného života v přirozeném prostředí. Způsob poskytování této služby maximálně přibližuje uživatele této služby běžnému způsobu života, např. i postupným osamostatňováním v hospodaření s finančními prostředky. Charakter této služby se tak odlišuje od ostatních druhů pobytových sociálních služeb. Vzhledem k tomu se navrhuje změnit způsob úhrady za poskytování této služby tak, že

se na ně nebude vztahovat zaručený minimální zůstatek příjmu. Tím dochází i ke změně charakteru této služby. Na tuto úpravu pak navazuje návrh novelizace zákona o pomoci v hmotné nouzi (část třetí, čl. IV). Změna zákona o pomoci v hmotné nouzi umožní uživateli chráněného bydlení, který nebude mít dostatečné finanční prostředky k zabezpečení svých základních životních podmínek, využít možnosti sociální ochrany v rámci systému pomoci v hmotné nouzi.

K bodu 34

Jedná se o legislativně technickou úpravu v návaznosti za změnu v bodě 33.

K bodu 35

U osob s nízkými příjmy se úhrada za poskytované sociální služby v pobytových zařízeních sociálních služeb stanoví s ohledem na zákonem stanovený minimální zůstatek příjmu. V dosavadní právní úpravě však chybí povinnost osob, které nemohou úhradu zaplatit v plné výši, prokazovat výši svých příjmů a ohlašovat jejich změny poskytovateli sociálních služeb. Navrhuje se proto ustanovení o úhradě v tomto smyslu doplnit. Ve většině případů půjde o výši důchodu, kterou lze prokázat rozhodnutím o přiznání důchodu a oznámeními o valorizaci důchodu.

K bodu 36

Pokud je v domově pro osoby se zdravotním postižením vykonávána ústavní výchova nezaopatřeného dítěte, popřípadě předběžné opatření, stanoví úhradu za stravu a za péči poskytovanou dítěti v tomto zařízení obecní úřad obce s rozšířenou působností správním rozhodnutím. Ustanovení se doplňuje o případy, kdy se úhrada nestanoví, popřípadě se sníží s ohledem na sociální situaci rodičů dítěte nebo osob s nimi společně posuzovaných, pokud by jejich příjmy po zaplacení úhrady poklesly pod částku vypočtenou jako součet životního minima a částky normativních nákladů na bydlení, která je stanovena prováděcím nařízením vlády k zákonu o státní sociální podpoře. Jedná se o obdobný princip snížení úhrady, jako je tomu v případě úhrady ve školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy a v zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

K bodu 38

Upravuje se možnost nezveřejňovat ve veřejné části registru poskytovatelů sociálních služeb místo poskytování sociálních služeb v azylovém domě a v rámci pobytové formy služby intervenčních center pro oběti domácího násilí a zařízení pro krizovou pomoc, a to z důvodu ochrany uživatelů této služby před případnými útoky nebo obtěžováním ze strany agresorů, zejména v případech domácího násilí.

K bodu 39

Upřesňuje se ustanovení upravující okruh údajů o poskytovaných sociálních službách, které se uvádějí v žádosti o registraci. Účelem této úpravy je přesněji charakterizovat zaměření jednotlivých sociálních služeb. Sociální služba není charakterizována pouze zařazením do druhu stanoveného zákonem, ale také skutečností, pro jaký okruh osob je určena.

K bodu 40

Navrhovaná úprava upřesňuje povinný dokument k registraci, který je v současné právní úpravě nepřesně označen jako finanční rozvaha.

K bodům 41 a 45

Doplňuje se povinnost uvedení dne započetí poskytování sociálních služeb do žádosti o registraci. Tento údaj bude uveden i v rozhodnutí o registraci. Tento údaj je důležitou informací pro případné zájemce o službu.

K bodu 42

Ustanovení se upřesňuje v návaznosti na § 15 zákona o ochraně veřejného zdraví, podle kterého se povinnost stanovit v provozním řádu hygienická a protiepidemická opatření k předcházení vzniku a šíření nemocničních nákaz vztahuje jen na některá zařízení sociálních služeb poskytující pobytové služby.

K bodům 43 a 47

Zrušují se ustanovení upravující, v jakém jazyce mají být předkládány listiny v řízení o registraci. Tato ustanovení jsou nadbytečná s ohledem na právní úpravu uvedenou v § 16 správního řádu.

K bodu 44

Doplňuje se povinnost uvést v žádosti o registraci všechna místa, ve kterých bude sociální služba poskytována.

K bodu 46

V ustanovení týkajícím se ohlašování změn údajů rozhodných pro registraci se navrhuje zrušit povinnost hlášení změn plánu finančního zajištění sociálních služeb. Význam tohoto dokumentu je časově omezen na dobu žádosti o registraci a není potřebné, aby dokument byl opakovaně vypracováván a předkládán každoročně registračnímu orgánu. Účelem této úpravy je snížení administrativní zátěže jak na straně poskytovatelů sociálních služeb, tak i registrujících orgánů.

K bodu 48

Zákon o sociálních službách stanovuje při rušení registrace lhůtu k podání žádosti o zrušení registrace, a to nejméně 3 měsíce před ukončení poskytování služby. Toto ochranné opatření nelze použít, pokud bylo registrováno více služeb poskytovatele a rušení jedné z mnoha je pouze změnou rozhodnutí. Navrhovaná úprava rozšiřuje uplatnění ochranné lhůty i na tyto případy.

Dále se stanovuje lhůta, ve které musí registrovaný poskytovatel zahájit svou činnost pro uživatele služby. Toto opatření má za účel omezit registraci poskytovatelů, kteří odkládají zahájení činnosti v řádech měsíců až let nebo o registraci žádají účelově.

K bodu 49

Podle dosavadní právní úpravy je plnění podmínek stanovených pro registraci předmětem inspekce poskytování sociálních služeb, vzhledem k tomu, že záměrem bylo, aby inspekce sociálních služeb kontrolovala aktuální stav poskytování sociální služby podle dokumentace předložené při registraci. Ve většině případů registračních podmínek podle § 79 se však jedná o oblasti, které podléhají kontrole jiných orgánů. Praxe prvního roku účinnosti zákona ukázala, že je vhodnější, aby kontrolu aktuálnosti dokumentace služby prováděl registrující orgán, který u sebe tyto doklady včetně všech změn uchovává a elektronicky spravuje. Navrhovaným ustanovením se proto kontrola plnění registračních podmínek svěřuje registrujícímu orgánu. Tato kontrola bude vykonávána v režimu zákona o státní kontrole.

Navrhuje se stanovit kompetenci registrujícího orgánu k ukládání nápravných opatření v případě zjištěných nedostatků. Současná právní úprava při provádění kontroly registračních podmínek v rámci inspekcí kvality toto neumožňuje. Kontrolovaná osoba v rámci stanovení nápravných opatření navrhuje nevhodná nebo špatně zacílená řešení, která fakticky nevedou k nápravě. Návrh má za cíl tuto nežádoucí praxi řešit.

K bodu 50

Doplňuje se místní příslušnost krajského úřadu pro účely zápisu poskytovatelů sociálních služeb do registru.

K bodu 51

Ustanovení upravuje novou povinnost pro poskytovatele sociálních služeb uvádět vybrané údaje o poskytované sociální službě za uplynulý kalendářní rok a povinnost pro registrační orgány kontrolovat správnost a úplnost poskytovaných údajů. Poskytovatelé sociálních služeb budou tyto údaje sdělovat pouze elektronickou formou. Poskytnuté údaje budou podkladem pro financování sociálních služeb z dotace poskytnuté ministerstvem podle § 101 a podle § 104 zákona.

Ukazatele vypočtené na základě poskytovaných údajů o sociální službě budou sloužit pro porovnání sociálních služeb tak, aby byl zachován jednotný přístup v systému poskytování prostředků z veřejných rozpočtů. Na základě těchto údajů bude zejména sledována nákladovost jednotlivých druhů sociálních služeb a struktura zdrojů jejich financování.

Ustanovení dále upravuje vedení údajů o výši poskytnuté dotace v elektronické části registru; tyto údaje budou následně zveřejněny v rámci informačního systému, a to z důvodu transparentnosti v přidělování prostředků z veřejných rozpočtů.

Zjišťovanými údaji budou především základní ekonomické ukazatele služby (celkové náklady na službu, struktura zdrojů financování služby, struktura rozpočtu služby), základní údaje o personálním zajištění služby (celkový počet zaměstnanců, struktura zaměstnanců z hlediska pracovního zařazení – přímá péče, management, obslužný personál, úroveň vzdělání zaměstnanců, rozsah dalšího vzdělávání), základní údaje o struktuře a výši úhrad za služby ze strany uživatelů, základní charakteristiky uživatelů služeb z hlediska jejich potřeb a údaje o rozsahu území, které služba pokrývá.

K bodu 52

V návaznosti na stanovení účinnosti § 101a dnem 1. ledna 2012 se k témuž datu upravuje znění ustanovení týkajícího se zveřejňování výše poskytnutých dotací v registru poskytovatelů sociálních služeb.

K bodu 53

Ustanovení upravující údaje, které jsou veřejnou částí registru poskytovatelů sociálních služeb, se doplňuje v návaznosti na úpravu v bodech 38 a 51. Zveřejněná informace bude obsahovat také výsledek hodnocení podle předmětu inspekce. U hodnocení plnění povinností poskytovatelů podle § 88 a 89 bude uvedeno slovní vyjádření o shodě nebo neshodě kontrolované věci s právními předpisy, v případě inspekce týkající se dodržování standardů kvality bude uvedeno hodnocení podle § 38 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

K bodu 54

Ustanovení upravující povinnost poskytovatele sociálních služeb poskytnout přednostně sociální službu dítěti, kterému byla rozhodnutím soudu nařízena ústavní výchova se rozšiřuje i na případy rozhodnutí soudu o nařízení předběžného opatření.

K bodu 55

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností jsou podle § 92 písm. a) zákona o sociálních službách povinny zajistit osobě, které není poskytována sociální služba a která je v situaci, kdy neposkytnutí pomoci by ohrozilo její život nebo zdraví, poskytování sociální služby nebo jinou pomoc. V návaznosti na toto ustanovení se doplňuje povinnost poskytovatelů sociálních služeb, kteří ukončují poskytování pobytových sociálních služeb takové osobě z důvodů dohodnutých ve smlouvě nebo na vlastní žádost klienta, informovat o tom příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností. Z poznatků praxe vyplývá, že tyto úřady se často o situaci těchto osob nedozvědí a nemohou ji řešit. Nesplnění uvedené povinnosti je správním deliktem (bod 90). Tato informační povinnost se však omezuje jen na případy, kdy dotčená osoba dá k takové informaci souhlas.

K bodům 56 a 57

Podle současné právní úpravy je poskytovatel sociálních služeb povinen před použitím opatření omezujícího pohyb osob přivolat lékaře, který k použití tohoto opatření musí dát souhlas. Z poznatků praxe vyplývá, že se jedná o nerealizovatelný postup, neboť v naprosté většině případů je třeba rozhodnout o použití tohoto opatření ve velmi krátké době. Navrhuje se proto toto ustanovení vypustit. Tento postup se však netýká případů, kdy jako opatření omezujícího pohyb má být použito podání léku. V zájmu ochrany uživatelů sociálních služeb je třeba těchto případech vždy přivolat lékaře a lék může být podán jen za jeho přítomnosti.

K bodu 58

Navrhuje se rozšíření okruhu osob, které musí být informovány o použití opatření omezující pohyb osob, a to z toho důvodu, aby i osoby, které jsou způsobilé k právním úkonům, a je vůči nim toto opatření použito, byly chráněny před případným zneužíváním těchto opatření.

K bodům 59 až 61 a 63

Okruh údajů, které jsou vedeny v evidenci případů použití opatření omezující pohyb osob, se rozšiřuje a upřesňuje. Nově vedeným údajem je užitý druh opatření omezující pohyb osob. Určení druhu opatření je nezbytné pro přesnou identifikaci, zda postup poskytovatele při užití opatření omezující pohyb osob byl v souladu s § 89 odst. 3. Dalším údajem je přesný popis situace před, při a po použití opatření omezující pohyb osob, který je nezbytný z důvodu definování spouštěcích mechanismů rizikového chování, vhodného postupu při řešení situace a zhodnocení celé situace.

K bodu 62

Jedná se o legislativně technickou úpravu.

K bodu 64

Navrhuje se doplnit okruh osob, které mohou nahlížet do evidence použití opatření omezující pohyb osob. Možnost nahlížení do evidence uživatelem sociální služby nebo jím zmocněnou osobou zajišťuje transparentnost poskytování sociální služby. Inspekci sociálních služeb slouží tyto údaje ke kontrole kvality poskytování sociálních služeb.

K bodu 65

Povinnosti poskytovatelů sociálních služeb se rozšiřují o hlášení počtu a druhu užitých opatření za kalendářní pololetí. Tuto povinnost má pouze poskytovatel, který v kalendářním pololetí takové opatření použil. Stanovuje se z důvodu rozšíření kontroly registrujícího orgánu nad užíváním opatření, která mohou bránit svobodnému pohybu uživatele.

K bodům 66 až 68

Upřesňuje se ustanovení vymežující sociální služby, k jejichž poskytnutí je nezbytné uzavření smlouvy.

K bodu 69 až 71

Poskytovatel sociální služby může odmítnout uzavření smlouvy o poskytování sociálních služeb v případě, kdy neposkytuje sociální službu, o kterou osoba žádá. Toto ustanovení se upřesňuje v návaznosti na úpravu provedenou v bodě 39, kdy poskytovaný druh sociální služby je v registru charakterizován rovněž okruhem osob.

Dále se navrhuje stanovit možnost poskytovatele odmítnout uzavření smlouvy s osobou, se kterou v předchozí době kratší než 6 měsíců ukončil poskytování sociální služby z důvodu porušování povinností vyplývajících pro ni ze smlouvy. Důvodem tohoto návrhu je skutečnost, že poskytovatelé se mnohdy opakovaně ocitají v situaci, kdy jsou povinni s ohledem na znění § 91 odst. 3 smlouvu se zájemcem o službu uzavřít, přestože tento zájemce předchozí smlouvu neplnil nebo ji hrubě porušoval. Stanovená lhůta 6 měsíců, po jejímž uplynutí je poskytovatel opět povinen s toutéž osobou smlouvu uzavřít, dává i odmítnutému zájemci o službu možnost přehodnotit své předchozí

jednání. Toto ustanovení nebrání tomu, aby si zájemce o službu obstaral požadovanou službu u jiného poskytovatele.

K bodu 72

Ustanovení týkající se zastupování osoby, která při uzavírání smlouvy o poskytování sociální služby není schopna sama jednat a nemá opatrovníka, obecním úřadem obce s rozšířenou působností se upravuje tak, že tuto funkci plní obecní úřad na základě posudku ošetřujícího lékaře. Posudek ošetřujícího lékaře je expertním vyjádřením k aktuální schopnosti osoby jednat samostatně. Jde o nejdostupnější způsob zjištění dané situace a současně se tak zamezí neodůvodněnému omezování práv osoby.

K bodům 73 až 75

Navrhuje se přesněji vymezit způsob plánování sociálních služeb tak, aby bylo zajištěno, že na procesu a výsledcích plánování se podílejí jak obecní, tak i krajské samosprávy. Stanoví se povinnost vzájemné spolupráce mezi obcemi a kraji, bez které krajské plány budou vznikat jen na základě často neúplných informací a v důsledku toho může být do značné míry omezen jejich přínos pro všechny obyvatele kraje, kterých se sociální služby týkají. Zapojení obcí do přípravy, realizace a vyhodnocování krajských plánů je nezbytné, aby závěry a konkrétní opatření v krajských plánech byla reálná a realizovatelná. Vzájemná informovanost obcí a krajů je rovněž nezbytná v souvislosti s financováním jednotlivých sociálních služeb.

K bodu 76

Stanoví se místní příslušnost krajského úřadu k provádění inspekce poskytování sociálních služeb. Absence tohoto ustanovení přináší v praxi výkladové problémy.

K bodu 77

V návaznosti na úpravu navrženou v bodu 49, kterou se navrhuje převést kontrolu plnění registračních podmínek na registrující orgán, se upravuje ustanovení vymezující předmět inspekce sociálních služeb.

K bodu 78

Navrhuje se snížit povinný minimální počet členů inspekčního týmu u terénních a ambulantních služeb na 2 členy, zejména z důvodu zvýšení efektivity inspekcí sociálních služeb při jejich provádění, např. jde-li o provádění inspekci u fyzických osob, které jsou poskytovateli sociálních služeb, nebo jde-li o následnou inspekci, jejímž účelem je pouze kontrola realizace nápravných opatření z předešlé inspekce.

K bodu 79

Zrušuje se ustanovení o podjatosti jako nadbytečné s ohledem na úpravu obsaženou v § 10 zákona o státní kontrole.

K bodu 80

Navrhuje se z důvodu zvýšení objektivit prováděných inspekci umožnit inspekčním týmům provádět cílené rozhovory s uživateli a získávat tak informace o kontrolované službě z pohledu jejího uživatele.

Současně se navrhuje doplnit kompetence kontrolního orgánu o možnost uložení nápravných opatření ke zjištěným nedostatkům. Současná právní úprava toto neumožňuje a kontrolovaný poskytovatel sociálních služeb v rámci stanovení nápravných opatření navrhuje nevhodná nebo špatně zacílená řešení, která fakticky nevedou k nápravě.

K bodu 81

Ustanovení o povinnosti mlčenlivosti se bude vztahovat i na dobrovolníky, kteří působí při poskytování sociálních služeb. Dobrovolníci se v rámci své činnosti seznamují s údaji, na které se u ostatních osob v rámci sociálních služeb vztahuje mlčenlivost.

K bodu 82

Účinnost ustanovení § 101a, které upravuje decentralizaci dotačních procesů na krajskou úroveň, se navrhuje od 1. ledna 2012, a to z důvodu nutnosti předchozího vytvoření dostatečně vypovídající datové základny o sociálních službách (čl. V). V souvislosti s tím se upravuje i doba, po kterou se bude při poskytování dotací postupovat podle stávající právní úpravy uvedené v § 101.

K bodu 83

V ustanovení § 101a, podle kterého bude postupováno od 1. ledna 2012, se doplňují nezbytné náležitosti žádosti o dotaci, kterou kraj předkládá ministerstvu. Přesný výčet sociálních služeb a poskytovatelů sociálních služeb je nezbytný pro sledování účelu dotace a zároveň pro výkon kontrolní činnosti, kdy je nezbytné zajistit možnost sledovat prostředky státního rozpočtu až k jejich konečnému využití.

K bodu 84

V ustanovení § 101a, podle kterého bude postupováno od 1. ledna 2012, se doplňuje bližší účelové určení poskytované dotace ze státního rozpočtu kraji, a to s ohledem na specifika financování jednotlivých skupin sociálních služeb a v návaznosti na způsob výpočtu dotace kraji, který je stanoven v § 101a odst. 5.

K bodům 85 až 93

V návaznosti na stanovení nových povinností pečujícím osobám a poskytovatelům sociálních služeb se upravují skutkové podstaty přestupků a správních deliktů a výše pokut v případě porušení stanovených povinností. V souvislosti s těmito změnami se provádějí i nezbytné legislativně technické úpravy.

K bodu 94

V návaznosti na stanovení skutkových podstat správních deliktů v bodech 85 a 90 (nesplnění povinnosti ohlásit úmrtí poživatele příspěvku) se zakládá kompetence obecního úřadu obce s rozšířenou působností k ukládání pokut za tyto správní delikty.

K bodu 95

Zrušuje se ustanovení, které se týká vybírání a vymáhání pokut a jejich rozpočtového určení. Na postup při vybírání a vymáhání pokut se bude vztahovat

obecná právní úprava podle zákona o správě daní a poplatků, tzn., že pokuty uložené obecním úřadem obce s rozšířenou působností vybírá a vymáhá do rozpočtu obce s rozšířenou působností tento úřad, pokuty uložené ministerstvem do státního rozpočtu vybírá a vymáhá celní úřad.

K bodu 96

Navrhovaná úprava reaguje na možnost studovat sociální práci i v doktorském studijním programu bez podmínky, aby stejný obor byl předtím studován v programu magisterském či bakalářském. Do ustanovení jsou také doplněny obory, jejichž studiem lze získat předpoklad pro výkon povolání sociálního pracovníka.

K bodu 97

Navrhovaná úprava vytváří rovné podmínky absolventů dvouletých sociálně právních nástavbových oborů ve vztahu k možnosti naplnění kvalifikačních požadavků. Navrhovaná úprava vychází z údajů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, podle kterých v České republice absolvovali poslední absolventi dvouletých sociálně právních oborů v roce 1998, nikoliv v roce 1996, jak předpokládá platná právní úprava.

K bodům 98, 102 a 107

Navrhovaná úprava navazuje na změnu ustanovení § 115 zákona o sociálních službách, kdy s účinností od 1. 1. 2008 byla do tohoto ustanovení doplněna další skupina odborností, které se také podílejí na poskytování sociálních služeb. Navržená úprava také zohledňuje specifické kvalifikační požadavky na manželské a rodinné poradce stanovené odbornou profesní organizací této odbornosti.

K bodům 99 a 100

Navrhovaná úprava stanovuje s ohledem na často obtížné personální zajištění sociálních služeb přiměřený rozsah povinného dalšího vzdělávání pro sociální pracovníky, který je zaměstnavatel povinen zajistit.

K bodu 101

Legislativně technická úprava v souvislosti se zařazením nové části desáté. Ustanovení o akreditaci vzdělávacích programů se vztahuje jak na sociální pracovníky, tak i na pracovníky v sociálních službách. Proto z hlediska systematiky zákona se upravuje v samostatné části.

K bodům 103 a 104

Dosavadní právní úprava stanovuje kvalifikační požadavky na osobní asistenty jako na pracovníky vykonávající základní výchovnou nepedagogickou činnost. Výkon osobní asistence je však bližší pečovatelské službě a není důvod stanovit pro tyto pracovníky odlišné kvalifikační předpoklady. Navrhuje se proto v tomto směru upravit dotčená ustanovení zákona.

K bodu 105

Podle současné právní úpravy jsou v prováděcí vyhlášce k zákonu o sociálních službách vyjmenovány obory středního vzdělání s maturitní zkouškou, při jejichž absolvování se již nevyžaduje absolvování 150 hodinového kvalifikačního kurzu. Navrhovaná právní úprava umožní uznat i nematuritní obory středního vzdělání. Jak vyplývá z poznatků praxe, i nematuritní studijní obory zaměřené na přípravu pracovníků v sociálních službách mnohonásobně převyšují možnosti vzdělávání prostřednictvím 150 hodinového kvalifikačního kurzu povinného pro ostatní pracovníky.

K bodu 106

Zavedení povinnosti dalšího vzdělávání pracovníků v sociálních službách, které je pojato jako prohlubování kvalifikace ve smyslu příslušných ustanovení zákoníku práce, vytváří základní rámec pro rozvoj kvality, profesionality a bezpečnosti sociálních služeb. Záměrem je stanovit minimální rozsah odborného rozvoje pracovníků v sociálních službách. Souvisejícím cílem je integrovat aktivity vedoucí ke zvyšování profesních dovedností do běžné činnosti poskytovatele sociální služby. V současné době je další vzdělávání příliš často považováno za nadstavbové aktivity, které jsou realizovány nezřídkou pouze v případě vhodných okolností.

Stanovený minimální rozsah, který je zaměstnavatel povinen zajistit, a jeho jednotkové pojetí vychází z poznatků z praxe. 24 hodin představuje fakticky 3 pracovní dny, což je s ohledem na celkový fond pracovní doby rozsah, který umožní operativně zaměstnavatelům přizpůsobit organizaci práce a nezatíží je výraznými finančními náklady. Jedná se o cca 1% z celkového ročního fondu pracovní doby. Hodinová jednotka byla zvolena z toho důvodu, aby mohly být vzdělávací aktivity zabezpečovány i ve formě specificky cílených kurzů, které obvykle svým rozsahem nepřesahují řád hodin.

Navrhované ustanovení je v přímé návaznosti na standard kvality č. 10 (příloha č. II, vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách), který zavazuje poskytovatele sociálních služeb systémovým způsobem zajišťovat profesní rozvoj zaměstnanců.

K bodu 108

Navrhovaná právní úprava reaguje na poptávku po akreditacích vzdělávacích programů zaměřených na sociální pracovníky, pracovníky v sociálních službách, na vedoucí pracovníky v sociálních službách a na občany, kteří se rozhodli pečovat o své blízké v domácím prostředí. Navrhuje se proto rozšířit oblasti vzdělávání, pro které má Ministerstvo práce a sociálních věcí pravomoc udělovat akreditace. Navrhovaná úprava také klade důraz na odborné posouzení kvality nabízených vzdělávacích programů.

K bodu 109

Legislativně technické úpravy v návaznosti na změnu § 29 (bod 28).

K čl. II

V bodech 1 až 4 se navrhuje nezbytná přechodná ustanovení v souvislosti s navrhovanými změnami zákona o sociálních službách, zejména s ohledem na změnu

v nároku na příspěvek na péči a změnu jeho výše ve stupni závislosti I pro osoby starší 18 let a ve stupni závislosti IV.

S ohledem na navrhovanou účinnost zákona se v bodě 5 stanoví lhůta, ve které jsou poskytovatelé sociálních služeb povinni poprvé oznámit do registru poskytovatelů sociálních služeb údaje uvedené v § 85 odst. 5 zákona o sociálních službách.

Navrhovaným opatřením v bodě 6 se rozšiřuje možnost uznat kvalifikaci pro výkon povolání sociálního pracovníka pro stanovený okruh zaměstnanců, pokud ke dni nabytí účinnosti zákona splňují stanovené předpoklady. Jedná se o okruh pracovníků, kteří na počátku 90. let minulého století absolvovali rekvalifikační kurzy. Od této praxe se následně v polovině 90. let ustoupilo v souvislosti s rozvojem odpovídajících studijních oborů v rámci vyššího odborného vzdělání a vysokoškolského vzdělání. Pracovníci, kteří získali odbornou způsobilost formou rekvalifikačního kurzu, s ohledem na dobu praxe splňují totožné odborné předpoklady jako absolventi zmiňovaných studijních oborů.

Navrhovaná úprava v bodě 7 vymezuje okruh pracovníků v sociálních službách, u nichž se s ohledem na délku praxe a jejich životní zkušenosti získané v oblasti poskytování sociálních služeb upouští od povinnosti absolvovat stanovený kvalifikační kurz. Jedná se o pracovníky, kteří v průběhu svého působení v sociálních službách absolvovali řadu vzdělávacích aktivit. S ohledem na strukturu pracovníků v sociálních službách z hlediska pohlaví a věku je všeobecně známo, že velkou skupinu pracovníků reprezentují ženy starší 50 let, které by neúměrným a neodpovídajícím tlakem na doplnění odborné způsobilosti, kterou již disponují, byly s vysokou pravděpodobností demotivovány setrvat v sociálních službách. Odměňování v sociálních službách se v profesích, které zabezpečují tzv. přímou péči, pohybuje těsně nad hladinou minimální mzdy. Souběh těchto okolností by mohl způsobit únik vysoce erudovaného personálu ze systému sociálních služeb, za nějž je v současné době obtížné zabezpečit odpovídající náhradu.

K čl. III

Navrhuje se zavést správní poplatek za podání žádosti o akreditaci vzdělávacího zařízení a žádosti o akreditaci vzdělávacího programu.

K čl. IV

Návrh novelizace zákona o pomoci v hmotné nouzi navazuje na právní úpravu navrženou v čl. I bodech 31 a 36. Tímto návrhem se mění charakter sociální služby chráněného bydlení a úhrada za poskytování této služby tak, že uživatelům této služby již nebude zaručen stanovený minimální zůstatek příjmu po zaplacení úhrady, a proto se uživatelé této služby vypouštějí z ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi, které upravuje případy, kdy osobu nelze považovat za osobu v hmotné nouzi.

K čl. V

Účinnost ustanovení § 101a, které upravuje decentralizaci dotačních procesů na krajskou úroveň, se navrhuje od 1. ledna 2012, a to z důvodu nutnosti předchozího vytvoření dostatečně vypovídající datové základny o sociálních službách. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 101a bylo zákona o sociálních službách doplněno zákonem o stabilizaci veřejných rozpočtů, je třeba v tomto zákoně provést změnu ustanovení o účinnosti § 101a.

K čl. VI

Navrhuje se, aby zákon nabyl účinnosti dnem 1. července 2009, s výjimkami, které souvisejí s posunem účinnosti ustanovení § 101a zákona o sociálních službách.

V Praze dne 3. listopadu 2008

**předseda vlády
Ing. Mirek Topolánek v.r.**

**místopředseda vlády a ministr práce a sociálních věcí
RNDr. Petr Nečas v.r.**

